

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

SINIF EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN ÇAĞDAŞ SANAT
YAKLAŞIMLARINI DERSLERİNDE KULLANIM DURUMLARI
(TOKAT MERKEZ İL ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeynep Tuba ÇAKIR

TOKAT

Eylül, 2019

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

SINIF EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN ÇAĞDAŞ SANAT
YAKLAŞIMLARINI DERSLERİNDE KULLANIM DURUMLARI
(TOKAT MERKEZ İL ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeynep Tuba ÇAKIR

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem GÖK

TOKAT

Eylül, 2019

JÜRİ İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Zeynep Tuba Çakırnın Güznel Sanatlar
Öğretmenlerinin Çığdaş Sanat Yaklaşımlarını Derslerinde
Kullanım Durumları (Tokat Merkez İl Örneği)
..... adlı çalışması 21/08/2019 tarihinde
jürimiz tarafından Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Programında yüksek
lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

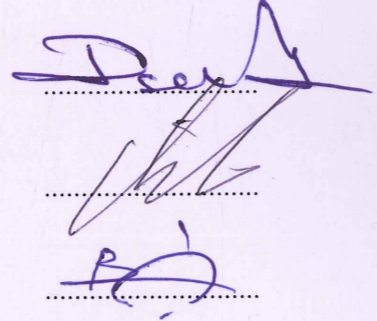
Adı Soyadı

İmza

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi İsa TAK

Üye (Tez Danışmanı) Dr. Öğr. Üye Özlem BÖK

Üye : Doç. Bora ÖZEN

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

ETİK SÖZLEŞME

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgi toplama ve raporlaştırma sürecinin Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğine, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna, genel akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak gerçekleştirildiğini; bu tez çalışmasını “intihali engelleme” programı ile taradığımı, bana ait olmayan tüm bilgi, düşünce ve bulgulara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan eder, sorumluluğun tarafıma ait olduğunu kabul ederim.

Tarih: 21/08/2019
Zeynep Tuba ÇAKIR

ÖN SÖZ

Yaşam şartlarının değişmesi ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte sanat da farklı şekillerde kendini göstermiştir. Dolayısıyla değişen toplumun ihtiyaç ve beğenilerinin sanat alanına ve sanatçılara yansımalarıyla birlikte yeni arayışlara girilmiştir. İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıla baktığımızda sanat alanında her geçen gün gelişmeler ve yenilikler olmasına rağmen, sanat eğitimi alanına bu yeniliklerin çok yansıtılmadığı görülebilmektedir.

Bilindięi gibi ülkemizde eğitim kurumlarında sanat eğitimi, görsel sanatlar dersi içeriğinde verilmektedir. Görsel sanatlar dersinde çağdaş sanat yaklaşımlarının ne derece kullanıldığına tespiti varolan kullanımı bir ileriye taşımak açısından önemlidir.

Bu noktadan hareketle bu çalışma ile ortaokul görsel sanatlar öğretmenlerinin dersleri kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarını kullanım durumlarının araştırılması amaçlanmıştır.

TEŞEKKÜR

Çalıőmam süresince yardımlarını ve bilgilerini esirgemeyen sayın hocalarım Öğr. Gör. Salih Bayçu'ya, Dr. Öğr. Üyesi Zafer Kiraz'a, Doç. Dr. Fevzi Dursun'a, Dr. Öğr. Üyesi Şefik Kartal'a, Arş. Gör. Ezgi Uzun'a, Dr. Öğr. Üyesi İsa Tak'a, Öğr. Gör. Başak Bıçakçı'ya ve çalışmamın her evresini takip eden, her daim zaman ayıran, bilgileriyle ve önerileriyle yönlendirmelerde bulunan, yüksek lisans eğitimim boyunca çalışmalarıma katkıda bulunan danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Özlem Gök'e, her zaman yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Zeynep Tuba Çakır
Tokat, Ağustos 2019

ÖZET

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN ÇAĞDAŞ SANAT YAKLAŞIMLARINI DERSLERİNDE KULLANIM DURUMLARI (TOKAT MERKEZ İL ÖRNEĞİ)

Çakır, Zeynep Tuba

Yüksek Lisans, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Özlem Gök

Ağustos 2019, xii + 54 sayfa

Bu çalışmada, görsel sanatlar öğretmenlerinin dersleri kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarına nasıl yer verdiklerinin ve eğitim programları içerisinde çağdaş sanata ayrılan bölümün araştırılması amaçlanmıştır. Günümüz sanatını postmodern durum tanımlar. Postmodern durum kendi içerisinde bir çok kavram ve medyumu barındırmaktadır. Araştırmanın ilk bölümünde çağdaş sanata yön veren bu postmodern kavramlar (parodi, pastiş, temellük, çift kodlama, metafor, ironi, çoğulculuk, insansızlaştırma, yapıçözücülük, melezleştirme, eklektisizm, düz değişmece) tanımlanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde, çağdaş sanatı etkileyen akımlar üzerinde durulmuş, modernist sanat, postmodern sanat, güncel sanat ve görsel sanatlar eğitimine yer verilmiştir. Üçüncü bölümü oluşturan yöntem başlığı altında, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, ölçme araçları, veri toplama süreci ve toplanan bu verilerin çözümlenmesi bulunmaktadır. Dördüncü bölümde verilerden elde edilen bulgular, beşinci bölümde tartışma son bölümde ise sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Bu çalışma betimsel özellik taşıyan nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, Tokat İli merkezindeki resmi okullarda görev alan 24 görsel sanatlar öğretmeninden ulaşılan 11 ortaokul görsel sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada 14 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler betimsel veri analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bu araştırma sonucunda ülkemizde eğitim veren ortaokul kademesindeki kurumlarda, görsel sanatlar dersi kapsamında ađdař sanat yaklaşımlarına yeterince yer verilmediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, ađdař Sanat, Sanat Eğitimi, Postmodernite.

ABSTRACT

THE CASE OF APPLYING CONTEMPORARY ART APPROACHES IN LESSONS
BY VISUAL ART TEACHERS
(A SAMPLE OF TOKAT PROVINCE)

Çakır, Zeynep Tuba

Master's Thesis, Division of Primary Education

Advisor: Assist. Prof. Dr. Özlem Gök

August 2019, xii + 54 pages

The aim of this work is that analysing how teacher of visual arts adopt modern arts in their education programs. Today's art is a reflection of the postmodern art. The situation of the postmodernism involves much terms in it. The postmodern terms (parady, pastiche, seisin, double coding, metaphor, irony, dehumanisation, pluralizm, deconstruction, hybridisation, eclecticizm, metonymy) which effect the modern arts defined in the first part of this study. Second part of this study includes the art of modernizm, postmodern art, living art and education of visual arts and analysing how these terms effect the modern arts. According to the third part of the study, under chapter method. We can find the model of the study, universe and its examples, measuring instuments, process of getting datas. The fourth part of the study contains the achievments of evidences which base on datas, in the fifth part of study we can find discussions about the study and in the last part of the study include the results of the study and advices for readers.

This study is a qualitative research which includes depictive character. This study has a team, 24 visual arts teachers from 11 different official secondary school in center of province of Tokat. A half-confirugated interviem form contains 14 questions has been used in the study. Datas getting from interviews which have been made with teachers, are depictive analyses.

Considering of these study, the education about visual arts in secondary school in our country doesn't contain approaching visual arts decently.

Keywords: Visual Art, Contemporary Art, Art Education, Postmodernity.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ETİK SÖZLEŞME.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR.....	xii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	2
Alt problemler	2
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi	3
Sayıtlar	3
Sınırlılıklar	3
Tanımlar	4
BÖLÜM II	6
KURAMSAL ÇERÇEVE	6
Çağdaş Sanatı Etkileyen Akımlar.....	6
Sanat Medyumları.....	14
İlgili Araştırmalar.....	17
Görsel Sanatlar Eğitimi.....	17
Yıllık Planlar.....	18
BÖLÜM III	22
YÖNTEM	22
Araştırma Modeli	22
Evren ve Örneklem	23
Ölçme Araçları	23
Veri Toplama Süreci	24

Verilerin Çözümlemesi	24
BÖLÜM IV.....	25
BULGULAR.....	25
Görüşme Yapılan Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler.....	25
Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Kullandıkları Araç Gereç ve Materyal Seçimine İlişkin Bilgiler.....	26
Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Çağdaş Sanat Yaklaşımlarını Kullanım Durumlarına Dair Bilgiler.....	31
BÖLÜM V.....	37
TARTIŞMA.....	37
BÖLÜM VI.....	40
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	40
Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Sonuçlar.....	40
Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Kullandıkları Araç Gereç ve Materyal Seçimine İlişkin Sonuçlar.....	40
Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Çağdaş Sanat Yaklaşımlarını Kullanım Durumlarına İlişkin Sonuçlar.....	41
KAYNAKÇA.....	43
EKLER.....	47
Ek 1. Görüşülenlere Ait Kimlik Bilgiler.....	47
Ek 2. Görüşme Formu.....	48
Ek 3. İzin Belgeleri.....	51
Ek 4. Özgeçmiş.....	54

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Cinsiyetlerine Göre Katılımcıların Dağılımları.....	25
Tablo 2. Yaşlarına Göre Katılımcıların Dağılımları.....	25
Tablo 3. Mezun Oldukları Üniversiteye Göre Katılımcıların Dağılımları.....	25
Tablo 4. Öğretmenlikteki Kıdem Durumlarına Göre Katılımcıların Dağılımları.....	26

KISALTMALAR LİSTESİ

KGSÖ: Kadın Görsel Sanatlar Öğretmeni.

EGSÖ: Erkek Görsel Sanatlar Öğretmeni.

S: Sayfa.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Ondokuzuncu yüzyılın ortalarına kadar bir eserin başarısı mimesise bağlı iken, yirminci yüzyılda yerini düşünce ve fikre dayalı eserlere bırakmıştır (Ötgün, 2008, s. 170). Çünkü sanat ile ilgili yargı ve fikirler, kültürel koşullarla birlikte tarihsel dönemlere göre değişir. Dolayısıyla geçmiş sanat biçimlerinin hem karşıtı hem de devamı niteliğinde olan çağdaş sanat, tüketim ve popüler kültür ile alışveriş içerisinde. Çağdaş sanatın ne olduğu ve hangi dönemi kapsadığı konusu dönemin sanat anlayışına bağlı olarak sürekli bir değişim gösterir.

Örneğin; Whitham ve Pooke'a göre, çağdaş sanat daha yeni olan sanatı ayırt etmek için kullanılan bir terimdir. 'Geç modernizm' ve 'postmodernizm' gibi terimleri kullanmak yerine, son dönemi ima etmek için Whitham ve Pooke çağdaş kelimesini kullanmanın daha doğru olduğu görüşündedirler (Whitham ve Pooke, 2018, s. 24). Çağdaş sanata yön veren postmodern sanat 1960'lı yıllara dayanmaktadır. 1960'lı yıllar sanat da olduğu gibi, sanat eğitiminde de büyük değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemin görüşüne göre sanatsal öğrenme ancak öğretimle gerçekleşir ve büyümenin bir sonucu değildir. Sanat da diğer alanlar gibi bir düşünme ürünü, çizme ise başlı başına bir yaratıcılıktır. Barkan, sanatı öğrenmek için, kişinin bir sanatçı, bir sanat eleştirmeni ve bir sanat tarihçisi gibi davranması gerektiği görüşündedir. Bu görüşlerden hareketle sanat eğitimi öğrenci merkezli görüşten, disiplin merkezli görüşe kaymıştır. Dolayısıyla bu yaklaşımın istediği öğretmen tipi öncelikle eğitimci/sanatçıdır (Altınkurt, 2005, s. 5-6).

Serap Buyurgan ve Ufuk Buyurgan'a göre nitelikli bir sanat eğitimi için; sanat eğitiminin öneminin farkında olan bir bakış açısı, değişen ve gelişen çağın şartlarına göre yenilenen bir öğretim programı, yeterli ders saati, nitelikli bir sanat eğitimcisi, uygun fiziki donanım ve araç-gereç ile gerçekleşir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 4).

Bu noktada çağdaş sanatın, sanat eğitimine yansımaları adeta bir zorunluluk, ayrılmaz bir bütün olarak düşünülebilir.

Problem Durumu

Sanat anlayışı, içinde bulunduğumuz yüzyıla kadar uzanan süreç içerisinde bir çok değişime uğramıştır. Günümüzde neredeyse her alanda aktif olarak kullandığımız teknoloji, sanat alanına da materyal, araç gereç ve teknik anlamında bir çok yönden etki etmiştir. Farklı malzemelerin ve yeni tekniklerin kullanımını sanatçılara sınırsız ifade biçimi sunmuştur. Ancak sanat alanında görülen bu yeniliklerin, eğitim kurumlarında verilen sanat eğitime genel anlamda yansımadağı düşünölmektedir. Geçmişten günümüze kadar uzanan sanat anlayışını ele alırsak, her türlü teknik ve materyalin kullanıldığını görmek mümkün iken, eğitim kurumlarında görsel sanatlar adı altında verilen sanat eğitiminin kısıtlı kaldığı görölmektedir.

Bu araştırmanın problem cümlesi “Görsel sanatlar öğretmenleri sürdürdükleri dersler kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarına nasıl yer vermektedirler?” olarak belirlenmiştir.

Alt Problemler

1. Öğretmenler görsel sanatlar dersi öğrenme-öğretme sürecinde çağdaş sanat yaklaşımlarına yönelik etkinlikler yaptırmakta mıdır?
2. Görsel sanatlar öğretmenleri derslerinde çağdaş sanat yaklaşımları bağlamında alternatif malzemelere yer vermekte midir?
3. Görsel sanatlar öğretmenleri dersleri ile ilgili programdaki konuları işlerken çağdaş sanatlarla ilişkilendirmekte midir?
4. Görsel Sanatlar öğretmenleri güncel sanatı takip etmekte midir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, ortaokul görsel sanatlar öğretmenlerinin dersleri kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarına nasıl yer verdiklerinin ve öğretim programı içerisinde nasıl uygulamaya geçirdiklerinin araştırılması amaçlanmaktadır. Sanatın değişken yapısından

dolayı farklılık göstermesi ve görsel sanatlar öğretmenlerinin bu bağlamda günceli takip ederek ders içeriklerinde çağdaş sanata nasıl yer verdiği araştırılacaktır. Eğitim kurumlarında verilen görsel sanatlar dersinde, teorik ve uygulama anlamında sadece geçmişe yönelik değil günümüzü de kapsayan sanat anlayışının benimsenmesi gerektiği savunulmaktadır. Görsel sanatlar dersinde, öğrencilerle farklı şekillerde hazır malzemelerin de kullanabileceği gibi, sanatın sadece eseri değil, fikirleri ve tasarımı da kapsadığı düşüncesi desteklenmektedir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin dersleri kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarını kullanımına nasıl yer verdiklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmaya en yakın çalışma İnci Bulut (2014) tarafından yapılan “21. Yüzyılda Yeni Teknolojilerin Yarattığı Sanat Anlayışları ve Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Eğitim Programlarındaki Yeri” isimli makaledir. Fakat sözü edilen makalede görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren kurumlar ele alınmıştır.

Bu araştırma ortaokul kademesinde görev alan görsel sanatlar öğretmenlerinin dersleri kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarını kullanımını üzerine yapılan bir çalışma olması nedeniyle literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Sayıtlar

1. Araştırmada yapılacak olan görüşme sırasında araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerine sorulan soruları, samimi ve doğru cevaplandıracakları, yanıtların gerçek görüşlerini yansıttığı varsayılmaktadır.
2. Veri toplama aracının tüm yetkileri kapsadığı ve görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2018 - 2019 Eğitim ve Öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma görüşme formundaki sorularla sınırlıdır.
3. Görüşme yapılan görsel sanatlar öğretmenlerinin verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

4. Tokat ili merkezindeki ortaokullarda görsel sanatlar öğretmeni kadrosunda çalışanlarla sınırlıdır. Elde edilecek bulgulardan yola çıkılarak varılacak sonuç ve genellemeler, araştırmanın evreni için geçerlidir.

Tanımlar

Parodi: Komikleştirmek anlamındadır. “Bir edebiyat eserinin, gülünç bir şekilde, zekice ve doğan bir espri çerçevesinde taklit edilmesi. Başka bir deyişle, taklit etmek suretiyle meşhur bir eseri ve sanatkârını alaya alıp kusurlarını açığa vurarak komik duruma düşürmek; bir nevi onu olumsuz yönde eleştirmektir” (Karataş, 2011, s. 465).

Pastiş (Pastiche): Alıntılama anlamına gelmektedir. “Direkt bir kopya olmayan ama başka bir sanat eserinden ödünç alınan tarz ve elemanlar kullanılarak yapılan sanat eseri” (Keser, 2009, s. 249).

Temellük: “Kendine mal etme.” (TDK)

Çift Kodlama (Double Coding): “Mimarlık alanında postmodernizmin en önemli temsilcilerinden biri olan Charles Jenks tarafından ortaya atılan çift kodlama, ona göre tek başına mimarlıkta postmodernizmi açıklamaktadır. Bu tanıma göre postmodern sanat anlayışı geçmişle günümüz arasında bağlantılar kurmaktadır” (Şahin, 2011, s. 13).

Metafor (Eğretileme): Metafor Türk Dil Kurumu'na göre mecaz anlamına gelmektedir. “Bir şeyin başka bir şey olarak tasavvur edilmesi, simge. Bir göstergenin diğer bir göstergenin yerine kullanılması, gizli bir karşılaştırma yapar.” (Keser, 2009, s. 210).

Umberto Eco metaforu düşüncenin biçim ile açıklanması olarak tanımlarken, Ziss; sanatçı düşüncesinin nesnesini, dünyanın nesnelere ve olaylarına benzetme olanağı sağlayan yöntem şeklinde açıklamaktadır (Boynukalın, 2017, s. 1322).

İroni: Söylenen bir şeyin tam tersinin kastedildiği bir söz sanatıdır. “Soren Kierkegaard’a göre, ironi, gerçek olarak var olanla ortaya çıkan bir olgu ve söylenen sözün aksinin ima edildiği, söylev sanatında sık kullanılan bir söz oyununun adıdır” (Şahmaran, 2006, s. 57; TDK).

Pluralizm (Çoğulculuk): “Her tür fikir ve akımdan etkilenebilen, teknik olarak her tür malzemenin kullanılabilmesi anlamına gelir. Tanım konuya uygun olarak birçok anlamda kullanılabilir” (Şahin, 2011, s. 14).

Yapıçözücülük: “Yapısökümü bir şeyi yıkarken yani yapısökümüne uğrattırken tamamen ortadan kaldırmak değil, söküme uğrattırken tekrar inşa etmek olarak da ifade edilmektedir” (Yanık, 2016, s. 94)

Melezleştirme: En az iki disiplinin bir araya getirilmesi ile oluşan, bütünleşik ve kompleks bir yapıya sahip olan sanat uygulamalarıdır (Kaya, 2017, s. 178).

İnsansızlaştırma: Gasset sanatın insansızlaştırılmasını, canlı kalıplardan kaçınma ve sanat yapıtının sanat yapıtından başka bir şey olmamasını sağlama olarak tanımlamıştır (Yurderi, 2018, s. 410).

Metonimi (Düz değişmece): “Yunanca *isim değiştirme* anlamına gelen bir terimdir. İmgeleme sırasında işlevlerden birisinin ortadan kalkması, iki nesneden beklenen yerine beklenmeyenin söylenmesi. Çoğunlukla bir sanatçının eserleri yerine, sanatçının kendi adını kullanmak şeklinde ortaya çıkar. 'Sanat taciri Kahnwailer, bir Picasso daha aldı' derken sanatçının ismi resimlerini yerine geçer” (Keser, 2009, s. 212).

Eklektisizm: “Eklektisizm farklı felsefi veya sanat sistemlerinden alınan unsurların yeni bir sistem içinde yeniden kullanılmasıdır” (Can, 2017, s. 240).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Çağdaş Sanatı Etkileyen Akımlar

Modern, kelime anlamı olarak *hemen şimdi* anlamına gelmektedir. Latince modo kökünden gelen modern teriminin, bazen çağdaş kelimesinin yerine de kullanıldığı görülmektedir (Whitham ve Pooke, 2018, s. 28). Modern kelimesi Türk Dil Kurumu'na göre *çağdaş*, *çağcıl* anlamlarına gelmektedir. Yine aynı sözlükte çağdaş kelimesi ise *aynı çağda yaşayan*, *çağcıl*, *modern* gibi anlamlara gelmektedir. Bu iki kelimeye bakıldığında anlam olarak birbirini karşıladığı görülsede, sanat alanında farklılıklar göstermektedir. Danto'ya göre (2014, s. 32), modern nasıl *en yakın tarihli* anlamına gelen salt zamansal bir kavram değilse, *çağdaş* da şu anda cereyan eden her şey demek değildir. Modernin belirli bir dönemi yansıttığı, çağdaş kavramının postmodern diye nitelendirdiğimiz ve günceli de içerisine alan dönemi ifade etmek için kullanıldığını görürüz. Güncel kelimesinin bu sözlükteki karşılığı ise; *günün konusu olan*, *şimdiki*, *bugünkü* gibi anlamlara gelmektedir.

Osman Erden'e göre İngiltere, Fransa ve Amerika'daki örneklerle bakıldığında 20. yüzyılın ilk yarısına kadar modern sanat ve çağdaş sanat terimleri örtüşmektedir. Ancak 1948'de hakim sanat anlayışına tepki olarak ortaya çıkan Cobra Grubu ve aynı dönemde The Black Mountain College sanat okulu, farklı sanatsal üretim alanının ilk örneklerini ortaya koymuştur. Estetikten öte kavramın ve hazdan öte düşüncenin değerli olduğu sanat anlayışı yerine, hayatı kapsamaya yönelik kaygılar güden sanat anlayışının belirgin hale gelmesiyle birlikte modern sanat ve çağdaş sanat ayrışmaya başlamıştır. Bu konu üzerine Erden şöyle söylemektedir: “Nitekim modern sanat çağdaş sanat ayrışmasının 2. Dünya savaşı öncesindeki ilk ipuçları olan Dadaizm akımı ve Marcel Duchamp'ın sanat anlayışı Greenberg tarafından modern sanattan sapma olarak değerlendirilmiş, çoğunlukla görmezden gelinmiştir” (Erden, 2012).

Postmodern sanata geçmeden önce, tarihsel anlamda hemen öncesinde bulunan modern sanatın altını doldurmak gerekir. Modern Sanat'ın başlangıcını takip edecek olursak 1860'lardan 1960'lara kadar uzanan bir dönemdir ve gelenekselleşmiş kurallara başkaldırıdır. Modern Sanat'ın başlangıcı olarak Manet'nin Kırdan Öğle Yemeği (1863)

ve Olympia (1863) eserleri kabul edilmiştir. Çağdaş sanata yön veren postmodern sanat ise 1960 sonrasında modernizmden kopuşu ifade eden, kaybolan değerleri içinde barındırdığı gibi birçok alanı da etkileyen bir durumdur (Kavrakoğlu, 2014b; Şahin, 2007, s. 93; Tarakçıoğlu, 2011). 1980'lere gelindiğinde yaygın olarak kullanılmaya başlayan postmodern sanat, modern sanatın özgün, geçmişi yıkma düşüncesine karşılık çoğulcu, tek olma iddiası taşımayan, eklektik bir yapı sunmuştur (Fırıncı, 2012, s. 26-27). Modern Sanat'ın başka bir türü de fabrikanın üretim bandından geldiği haliyle kullanılan hazır veya buluntu nesnelere dir. Bu türün en bilinen ismi ise Marcel Duchamp'dır (Carroll, 2016, s. 46). "...Duchamp'ın yakın dönem sanatın öncüsü olarak görülen hazır nesnelere yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde yapılıyordu. Benzer şekilde son dönemin performansa dayalı ve kısa ömürlü sanatı da daha eski döneme denk gelen Dada ile bağdaştırılabilir." (Whitham ve Pooke, 2018, s. 35)

Dadaizm, 1916'da ünlü düşünür ve şair Hugo Ball tarafından 'Voltaire Caberet' adıyla İsviçre'de ortaya çıkmış, 1920'lerde Paris'te yayılmıştır. Bu akım insanların o dönemde yaşadıkları yoğun acıların etkisiyle popülerite kazanmış olup, teknoloji ve siyasi anlamda köklü değişikliklerin yaşanmasından doğan toplumsal bir harekettir. Dada sanatı, diğer sanat akımları gibi başka bir sanat akımına tepki olarak varolmanın aksine, savaş karşıtı bir ekibin bir araya gelmesini hedeflemiştir ve sanatı kullanarak yönetime karşı protesto niteliği taşımaktadır. Katliamlara ve teknolojinin ilerlemesiyle oluşan aptallığa karşı da büyük nefret barındıran Dadaizm, düşündürme ve sorgulatma çabasıdır. Marcel Duchamp tarafından sanat çevrelerine kabul ettirilmiş olan anti sanat terimi, bu akım için öncül nitelik taşımaktadır. Sanatçıların, sanatın doğasını sorgulayarak alternatif sanat arayışları içerisine girmesiyle, özgür üretimlerin olduğu bir döneme girilmiştir. 1920'lerde de yerini Gerçeküstücülük'e bırakmıştır (Akengin, Arslan, Çeken, 2017, s. 48; Antmen, 2016, s. 121; Little, 2016, s. 110).

Dadaizmin yerini bıraktığı Gerçeküstücülük, 20. yüzyılın başlarında Paris'te Andre Breton tarafından ortaya çıkarılan bir sanat akımıdır. Bu iki akımın ortak noktası savaşa ortam yaratan dünya düzenine karşı bir duruş sergilemeleri ve varolan tüm değer sistemlerine karşı tutumlarıdır, farkı ise Gerçeküstücülük'ün, Dada'nın savunduğu görüşleri elle tutulur bir üretime dönüştürmesidir (Antmen, 2016, s. 133; Vangölü, 2016, s. 5). Düşlerin gizli dünyasını dile getirmeye çalışan gerçeküstücü sanatçılar, doğrudan bilinçaltından çıkanı yaratmayı amaçlamışlar, yapıtlarında nesnelere doğal ortamlarından çıkararak düşsel bir ortama taşımışlardır (Akarsu, 2010, s. 1; Little, 2016, s. 118).

Uzamsalcılık, bir İtalyan akımıdır. Lucio Fontana'nın savunuculuğunu yaptığı bu akım, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından gelen çağın yeni sanat hareketidir. Sanat yapıtlarında ses, hareket, görüntü, televizyon ve neon ışığı gibi teknolojiyi de kapsayan çalışmalar yapılmış, pratikte ses ve renk projeksiyonlarıyla dolu sergi mekanının tamamını içine alan yapıtlar ortaya çıkmıştır. Zaman ve mekanı kullanarak yapıtlarını farklı bir boyuta taşıyan ancak kısa ömürlü olan bu akım, performans sanatı ve çevreci sanat da dahil olmak üzere kendinden sonraki sanat akımları üzerinde etkili olmuştur (Little, 2016, s. 121).

Soyut Dışavurumculuk, bütünüyle Amerikan olan bir akımdır. Bu akımın önde gelen kuramcısı Clement Greenberg'dir. New York'ta 1940-1950 yılları arasında şekillenen bu akımın temel özelliği evrensel duyguları betimleme çabasıdır. *Eylem Resmi* olarak da adlandırılan bu akımda saf bir resimleme anlayışı esas alınarak, resmin fiziksel yapım süreci üzerine yoğunlaşmıştır. Bu yıllarda üretilen yapıtlar 1920-1930'lu yıllarda üretilen yapıtlardan oldukça farklıdır (Antmen, 2016, s.145; Karabaş ve Polat, 2016, s. 37; Little, 2016, s. 122). Bu farkı Antmen şu şekilde açıklamıştır; İkinci Dünya Savaşı öncesinde daha çok figüratif ve yerel temalara odaklanan Amerikan sanatı, İkinci Dünya Savaşı yıllarında ve sonrasında gelişme göstererek soyut ve dışavurumcu bir hal almıştır (Antmen, 2016, s. 145). Soyut Dışavurumculuktan uzaklaşma eğiliminde olan bazı genç sanatçılar popüler kültür imgeleriyle ilgilenmişler ve 1960'larda bu popüler kültür imgeleri işlenen konuların kaynağı olmuştur. Dünya çapında büyük ilgi uyandıran Pop Sanat böyle ortaya çıkmıştır. Amerikalı eleştirmen Harold Rosenberg Soyut Dışavurumculuğu geride bırakan bu yeni sanat anlayışının çok tutmasını kolay anlaşılmasına bağlamıştır (Antmen, 2016, s. 160-161; Ögüt, 2008, s. 1). Ötgün'e göre, gelenekçi sanat anlayışına ilk sert tepki Dada akımı ile gerçekleşmiştir. Dada ve Soyut Dışavurumculuğa tepki olarak da Pop Sanat ortaya çıkmıştır. Pop Sanatın ortaya çıkışına kitle iletişim araçları zemin hazırlamıştır. Amerika ve İngiltere'de birbirinden bağımsız olarak ortaya çıkan bu sanat, daha önce hiç bir sanat akımında görülmemiş bir katılımla geniş halk kitlelerine yayılmıştır (Ötgün, 1995, s. 83). 1950'lerden 1970'lere kadar süren Pop Sanat'ın derinliklerinde çağdaş sanatın başladığı düşünülmektedir ve 1980'lere geldiğinde ise Neo-Pop Sanatı olarak yeniden doğmuştur (Aykut, 2018, s. 191).

1960 yılında Pop Sanat'ın uzantısı olarak görülen Yeni Gerçekçilik Fransa'da bir grup genç sanatçının oluşturduğu bir akımdır. Pop Sanat ve Kavramsal Sanat'ın özelliklerini barındıran bir akımdır. Bu akım modern çağın akışının tersine

çevrilemeyeceği inancını taşır. Yeni Gerçekçilik akımının sanatçıları genellikle atık ve buluntu nesnelere kullanmışlardır (Antmen, 2016, s. 175-177-178).

Minimalizm'den bahsetmeden önce temelinin Soyut Dışavurumculuk'a dayandığını söylemek gerekir. 1960'lı yıllarda Soyut Dışavurumculuk'a tepki olarak ortaya çıkan uluslararası çapta ilk sanat akımı olan Minimalizm, sanat ortamını kitle kültürünün farklı bir yüzüyle tanıştırmıştır (Antmen, 2016, s. 181; Karahan, 2015, s. 25). Atkins'e göre Amerika doğumlu sanatçıların başlattığı minimalizm, uluslararası düzeyde önem taşıyan ilk sanat hareketidir (Barrett, 2014, s. 53). Minimalistler endüstriyel materyalleri ve bütünlüğü olan bir ögenin tekrarlanarak kullanımını tercih ederler (Little, 2016, s. 138). 1965 yılında yayımladığı bir makalede Donald Judd, resim ya da heykel dışında kalan ve üç boyutlu olan yapıtlara 'spesifik nesne' tanımını getirmiştir. Judd, minimalist yapıtları resim ve heykelden ayırmıştır (Antmen, 2016, s. 182).

Toplumsal Gerçekçilik, 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Film ve fotoğrafta başarıya ulaşan bu akım, İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan sıkıntılı ve kasvetli döneme yönelik yapıtlar üretmişlerdir. Toplumsal Gerçekçiler, genel olarak politik mücadeleye daha fazla odaklanarak, sanatsal değer ve yöntemleri ikinci plana itmişlerdir (Little, 2016, s. 126).

Postmodern, kelime anlamı olarak modern sonrası anlamına gelen, modernizmden kopuşu ifade eden bir terimdir, bir akım değildir. 1960'lı yıllarda ortaya çıkmış, 1970'li yılların son yarısında yaygınlık kazanmıştır. Modernizmin hem sonu hem devamı olarak nitelendirilmektedir. Ancak modernizm ve postmodern çok ayrı görüşlere sahiplerdir. Postmodern, modernizme karşı eleştiri niteliği taşımaktadır. Antmen'e göre modernizm sanatçı özneye ve bireysel üslupçuluğa önem vermekte, postmodernizm özgünlük ve orijinallik gibi modernist ilkelere karşı çıkan yaklaşımları bünyesinde toplamaktadır. Postmodern süreçte görülen sanatsal yaklaşımlar belli bir mecraya bağlı değildir. Resim, heykel, fotoğraf, enstalasyon gibi farklı ifade biçimleriyle yeni bir kavramsal sanat anlayışı yaratarak disiplinlerarası ve çoğulcu bir anlayış getirmiş, tek bir sanat dalının diğer sanat dalları üzerindeki egemenliğine son vermiştir (Antmen, 2016, s. 275-277).

Duyumculuk, kavramsalılıktan etkilenen 1980'lerin sonunda ün kazanan Genç Britanyalı Sanatçılar'ı (Young British Artists-YBA) anlatır. Bu sanatçılar kitle iletişiminden yararlanmaktaki ustalıklarıyla tanınırlar. İroni, malzeme çeşitliliği ve çağdaş yaşam deneyimi arayışları, YBA'nın yapıtlarının özelliğidir. Kavramsalılıktan

etkilenen bu sanatçılar, ready-made'lere de resime de eşit önem vermişlerdir (Little, 2016, s. 140).

1950'li yılların sonlarına doğru yaygınlaşmaya başlayan Happening (Oluşum Sanatı), yüzyıllardır süre gelen geleneksel yargı ve kuralları yok sayan sanatsal bir arayıştır. Sınırlanan özgürlüklere tepki olarak ortaya çıkmış, izleyici ile sanatçı arasındaki mesafeyi yok etmeye çalışmıştır (Yorgancıoğlu, 2015, s. 77).

Dada'nın etkili olduğu bir başka akım olan Eat Art, “Sanat yemek” anlamına gelmektedir. 1967 yılında Daniel Spoerri bu akıma adını vermiştir. Seyircinin işe dahil olmasıyla yapıtın tamamlanması ve sanatçının yaratıcılığının gizemini ortadan kaldırma düşüncesine dayanan bu akım, sanatın değerlerini yıkmak ve bundan zevk almak anlayışını güder (Kavrakoğlu, 2014a).

Süreç Sanatı, 1960-70'li yıllarda çok çeşitli malzeme ile gerçekleştirilen ve yapıtın fiziksel evrelerini göstermeye yönelik çalışmaları tanımlayan sanatsal harekettir. Joseph Beuys bu sanatın öncülerindendir (Kavrakoğlu, 2015b).

Posta Sanatı (Mail Art) terimi, Giovanni Lisa tarafından kullanılmıştır. Posta kurumunun tüm ürünlerini kapsamaktadır. “1962 yılında Ray Johnson tarafından New York'ta “Correspondance School Art”ın kuruluşundan beri Kavramsal, Arte Povera ve Grup Fluxus sanatçıları özellikle Posta Sanatı'yla ilgilenmişlerdir” (Şahin, 2011, s. 171).

Vücut Sanatı, 1964 yılı sonrası ortaya çıkmış ancak 1970'li yıllardan itibaren Performans sanatının içinde erimeye başlamıştır. Vücut Sanatı'nın bir türü seyirci önünde gerçekleştirilirken, diğer bir türünde ise fotoğraftan faydalanılır. Sanatçı ile izleyici doğrudan karşılaşmaz (Şahin, 2011, s. 172).

Foto Gerçekçilik, 1960'ların sonlarında bazı sanatçıların fotoğrafın görsel mesajı üzerinde yoğunlaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Fotoğrafa sadık kalınarak, gerçeğin kopyasını yapmayı amaç edinmişlerdir. Empresyonizm, Fütürizm, Dadaizm gibi akımlardan etkilenmişlerdir (Kavrakoğlu, 2016b; Şahin, 2011, s. 185).

Minimalizmle bazı ortak noktaları bulunan Kavramsal Sanat'ın oluşumunda en önemli adım Dada hareketidir. 1917 yılında Duchamp'ın “Çeşme” isimli yapıtıyla düşünsel temellere dayandırdığı hazır nesnenin sanat olarak sunulması, sanatın tanımını değiştirmiştir. En bilinen anlama göre sanat, beceri, yetenek ve yaratıcılık olgusuna dayanmalıdır. Ancak Marcel Duchamp'ın bu eylemi sanatsal beğeni ve biçimselliğin sorgulanmasına, kavramsallaştırma ve anlamlandırmanın önem kazanmasına öncülük etmiştir. Hızla yaygınlaşan, yetenek yerine sınırsız yaratıcılık düşüncesini savunan

Kavramsal Sanat, çok çeşitli teknikler kullanmaları sebebiyle klasik sanat akımları içinde değerlendirilmez, ancak 1960'tan sonra gelişen bütün akımların yolunu açmıştır (Antmen, 2016, s. 194; Sürmeli, 2012, s. 337).

Sanat eserleri geçmiş yüzyıllarda toplumsal veya mimari bağlamı sebebiyle kilise ve saraylarda sergilenirken, modern sanatın klasiği haline gelen beyaza boyanmış bomboş galeri mekanlarında 'beyaz küp'te sergilenmeye başlamıştır. Ancak 1960'lı yıllardan itibaren sanat dünyası, sanat eserlerini ve izleyiciyi, müze ve "beyaz küp" olarak nitelendirilen galeri alanları dışına taşımıştır. O'Doherty galerileri, teşhir mekanizması olarak görmektedir. Ona göre sanatı vitrin veya galeriye koymak, sanatı tırnak içine almaktır. Sanat o yapay dünya içinde sahte bir olguya dönüşür (O'Doherty, 2013, s. 112).

1960'lı yılların ortalarında Kavramsal Sanat hareketinin en önemli sergilerinde tanınan Daniel Buren, kendisini bu hareketin içinde görmediği gibi Kavramsal Sanat hareketine karşı olmasına rağmen, Buren için görsel sanatların kavramsal şeklini simgelediği söylenmektedir. Ancak Joseph Kosuth'e göre, Daniel Buren kavramsal sanatçı değildir. Kosuth, Buren'in kendi dışavurumcu arayışı için başkalarının geliştirdiği bilgileri kullandığını ancak sanatla ilgili bilgi kaynağına ekleme yapmadığını savunmaktadır (Apa, 2007). 1968'ten sonra Daniel Buren, sanatı en yalın biçimlerle aza indirmiştir. Çalışmalarında içinde buldukları çevreyle karşıtlıklar yaratmış, kavramsal etkiler elde etmiştir. Sanatı sorgulama amacı güden Buren, dikkati sanat nesnelere alarak mekanın kendisine çekmeyi ilke edinmiştir (Karkın, 2016, s. 44).

Sanatı hazır nesneyle tanıtırarak Kavramsal Sanat'a öncülük eden Marcel Duchamp, geleneksel teknikler dışında düşünceye dayalı anlayışı savunan sanatçılar arasındaydı. Duchamp'ın sanat anlayışının üründen öte düşüncelere ilgi duyması ve Kavramsal Sanat'ın da buradan çıktığı söylenmektedir. Günlük hayatta kullanılan nesnelere farklı anlamlar yükleyerek, zaman zamanda üzerine küçük eklemeler yaparak sanat eserine dönüştürüyordu. Kavramsal sanatçılar, geleneksel sanatlarda olduğu gibi malzemeye göre fikir üretmenin aksine, fikirlerine yönelik malzeme seçmeyi uygun görmüşlerdir. Duchamp gibi Andy Warhol'da seri üretim hazır nesnelere dayanıyordu. Bu konu üzerine Arthur C. Danto, altmışların en güzel yanı herhangi bir şeyin sanat eseri olabileceğinin farkına varılıyor olmasıdır demiştir. Danto'ya göre bir dönemin başlıca akımları olan Pop Art, Minimalizm, Fluxus ve Kavramsal Sanat'ta bu durum açıkça görülmüş, sanat kavramıyla ilgili herşey ise Duchamp ve Warhol'la değişmiştir (Danto, 2015, s. 115; Giderer, 1995, s. 53-54).

Fluxus, sanatta devrimci bir akım başlatma düşüncesiyle 1960'lı yıllarda ortaya çıkan radikal bir oluşumdur. Fluxus sözcüğü, ilk defa George Maciunas tarafından kullanılmıştır. Yaşamdaki sürekliliği ve değişimi ifade eden bir terimdir. 1950'lerde ve 60'lardaki baskın sanat akımlarına karşı bir tepki olarak ortaya çıkmış yeni bir dil arayışıdır ve avangard yapısı itibariyle Dada'yla benzerlik taşımaktadır. Sanatçıların sanat anlayışına göre, dünyayı değiştirmek için önce insanın değiştirilmesi gerektiği görüşüyle yola çıkmış, daha önce bilinmeyen bir iletişim biçimi geliştirmişlerdir. Fluxus önemli temsilcilerinden ve bilinen isimlerinden biri olan Yoko Ono, Performans Sanatı ve Kavramsal Sanat'ın da öncüleri arasındadır. Fluxus'la bir çok sanatçı ilişkilendirilmiş ancak John Cage bu akımın öncüsü olarak nitelendirilmiştir. Fluxus sanatçıları için hazır-nesne hazır-eyleme dönüştürdükleri söylenmiştir. Fluxus sanat nesnesinin alınıp satılan bir meta olmasına, sanatçı egosunu beslemek amacıyla yapılmasına karşıdır, onlara göre sanat kalıcı olmamalıdır. John Cage, sanatın bir işlevi olması gerektiğini ve hayatımıza, etrafımızda olup bitenlere yönelik bakış açımızı değiştirmesi gerektiğini savunmaktadır (Antmen, 2016, s. 203).

1960'lı yıllardan itibaren ABD'de içlerinde sanatçı, sanat eleştirmeni ve sanat tarihçisinin bulunduğu feminist bir grup sanat alanında kadının yeterince temsil edilememesi, zaman zaman dışlanması sebebiyle bir mücadele başlatmışlardır. Bu mücadelenin tarafında olan sanatçıların üretimleri Feminist Sanat başlığı altında değerlendirilir. Erkek egemen sanatsal modernizminin değişmesi adına çabalayan Feminist Sanat, geçmişe göre kadın sanatçıların daha fazla ön plana çıkabilmesine katkı sağlamış, temsil olanağı bulabilmesinin yolunu açmıştır. Feminist Sanat, resim, heykel gibi geleneksel türlerin yanı sıra performans sanatında önemli bir yer tutar. 1980 sonrası görülen feminist performanslarının ilginç tarafı, 1960-1970'li yıllardaki performans birikiminin video, fotoğraf hatta resim ve heykel gibi farklı mecralarla bütünleşmiş disiplinlerarası bir ifadeye ulaşmasıdır. Feminist Sanat, 1960 postmodern sürecin gelişiminde de önemli bir katkı sağlamıştır (Antmen, 2016, s. 239-243).

Arazi Sanatı (Land Art), 1960'ların sonunda ortaya çıkmıştır. Arazi sanatı adından da anlaşılacağı gibi sanatçıların doğaya müdahalesidir ve enstalasyon temellidir. Başta minimalizm olmak üzere bir çok sanat akımından etkilenmiştir. Çoğunlukla kalıcı olmayan bu sanat, fotoğraf, video ve eskiz ile kalıcı hale getirilebilir. Yanı sıra binlerce yıl yaşamaya aday olan arazi enstalasyonları da vardır. Arazi sanatı galeri mekanlarına tepkidir. Teknolojik hızın ve endüstriyel gelişmelerin tehlikeli

boyutlarını düşünmeye iterek, doğaya dair bilinçlendirmeyi amaçlamışlardır (Antmen, 2016, s. 251).

Yeni medya sanatının kökleri de 1920'lere, Dadaizm akımına dayanmaktadır (Belgesay, Erkayhan, 2014, s. 3). Yeni medya sanatı, teknoloji ve sanatın bir arada olduğu, birçok farklı sanat yöntemlerinin kullanılarak oluşturulduğu güncel bir sanat türüdür (Sağlamtimur, 2017, s. 86). Kullanılan malzeme ve teknikler nedeniyle disiplinler arası bir üretim alanı olan yeni medya sanatı, çağdaş sanat içerisinde gelişim göstermiştir. Bu sanat Pop Sanat ve Kavramsal Sanat'tan da etkilenmiştir. Yeni medya sanatçıları Pop Sanat'ta olduğu gibi tüketim ve popüler kültüre savaş açmış, kavramsal sanat hareketlerindeki gibi de fikirler objelerin yerini almıştır (www.artfulliving.com). Yeni Medya Sanatı bağlamında fotoğraf projeleri dijital teknolojiden faydalanmaktadır. Fotoğraf Sanatı, teknolojiyi ve birden çok sanatsal biçimi bir arada kullanmaktadır (Sağlamtimur, 2017, s. 91).

20. yüzyıl sanatına teknolojik gelişmelerin yansıması ile tuvalin yerini Enstalasyon, Performans, Video Sanatı ve Fluxus gibi hareketler almıştır. 21. yüzyıla gelindiğinde ise sanatçılar, dijital teknolojiyi kullanarak sanatta yeni anlatım biçimleri yaratmışlardır. 21. yüzyılın sanat dünyası, bilgisayar ve teknolojiye yakınlık duyan sanatçıların çalışma alanlarını genişletmiştir. Dijital sanatın temeli kabul edilen teknoloji, çağdaş sanat üretiminin sadece bir aracı değil aynı zamanda ortamı ve medyası durumundadır. Sağlamtimur'a göre dijital sanat bilgisayar destekli bir sanat formudur ve dijital teknoloji ile üretilen sanal nesnelerin estetik değerlerle kurgulandığı sanat biçimidir (Sağlamtimur, 2010, s.217). Çağdaş sanatın önemine dair bilinçlenme ve dijital üretim türlerine duyulan ilginin artması ile sanatsal üretimin diğer alanları değişime uğramıştır. Sanatçının sanat işi ve izleyicinin geleneksel anlayışı değişmiş, yeni medya sanatı algı biçimlerinde köklü değişimlere neden olmuştur. Yeni medya sanatı, teknolojik gelişmeler ile kendini yenilemeye ve yeni ifade biçimleri ortaya koymaya devam etmektedir (www.artfulliving.com). Dijitalleşme postmodern dönemde ortaya çıkan performans, enstalasyon gibi sanatlara yeni ortamlar sağlamaktadır. Kavramsal sanatın dijitalleşme ile bir adım ileriye gittiği söylenebilir. Dijital Sanatlar, kendi içerisinde Dijital Enstalasyon-Dijital Performans, Multimedya Sanatı, İnternet Sanatı, Yazılım Sanatı, Dijital Heykel, Robotik Sanat gibi başlıklara ayrılmaktadır. Dijital Enstalasyon ve Dijital Performans bir çok sanatı kapsamı sebebiyle multidisipliner bir yapı sergiler. Bu nedenle Multi Medya Sanatı olarak değerlendirilebilmektedir (Güney, 2014, s. 131).

Multimedya Sanatı, geleneksel ve yeni medya formları gibi birden fazla aracın bir arada kullanımını gerektirir. Diğer sanat dalları gibi yeni medya kategorilerinden biri olan internet sanatı, kültürel bir ortam ve sanatın üretimine, paylaşımına olanak sağlayan sanat biçimidir (Güney, 2012, s. 138).

Dijital sanatların içerisinde bulunan Yazılım Sanatı, özgünlüğünü sanatçı tarafından yazılan kodlardan alır. Bu sanat biçimi komut dizinin ortaya koyduğu görsel sonuçlardır. Robotik Sanat ise kamera, bilgisayar ve sensör gibi donanımlarla birlikte yazılımların kullanıldığı robotik çalışmalardır (Güney, 2014, s. 143-151).

Sanat Medyumları

Post-endüstriyel süreçte teknoloji ve teknolojik aygıtların gelişmesi, bu gelişimin sanata yansımaları medyumların ve çoklu ortamların kullanılması şeklinde kendini göstermiştir. Sanat düşünsel bir tasarımla birlikte dönüşmeye başlamış, malzemenin mekana göre konumlanabildiği çalışmalar artmıştır. Geleneksel malzemeler yapıbozumuna uğramıştır. Sanatta malzemenin sınırları genişletilmiştir. Güncel sanat her türlü malzemeyi hiyerarşi gözetmeden kullanmıştır (Irmak, 2015, s. 38). Her türlü malzemeyi kullanan sanatçılar, sanat üretimlerinde bedenlerini de kullanarak performanslar sergilemişlerdir.

Performans Sanatı, 1960’larda yaygınlık kazanan, 70’li yıllarda ise fikirlerin ön plana çıktığı ve Kavramsal Sanat’la bağlantılı olarak sürdürülen sanat hareketidir. Çağdaş Sanat eğilimlerinin anlatım biçimlerinden biri olan “Performans Sanatı” terimi ilk olarak 1960’lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri’nde canlı sergilenen sanatsal etkinlikler için kullanılmıştır. Sanatçılar bedenlerini kullanarak performanslarıyla, sanat alanına yenilik getirdiler. Performans sanatının bilinen isimlerinden Joseph Beuys, bu sanatı sosyal dönüşümün bir aracı olarak görmüştür. 1970’li yıllarda yapılan happeningler ve performanslar izleyicilerde beğeni toplamak için değil, o dönemde kabul gören sanat tepki içindir. Performans sanatçıları seçtikleri yöntemler bakımından radikaldir, fiziksel yıpranma ve tehlikenin sınırlarını zorlamışlardır. Chris Burden: “Altmışlı yılların sonunun şişirilmiş sanat piyasasına tepki duyuyorduk.” der. Performans sanatının bir uzantısı olan Happening, izleyicinin aktif katılımıyla gerçekleşen doğaçlamanın yoğun olarak kullanıldığı performanslardır. Bu sanat Vücut Sanatı, Fluxus, Eylem Resmi, Beden Sanatı gibi sınıflara ayrılmıştır. Performans Sanatı, izleyicisinin önünde o an canlı olarak gerçekleştirilen, sanatçının bedenini kullanarak

sergilediği bir sanat türüdür. Performans Sanatı sanatçılarının ortak düşüncelerinden biri her türlü malzemenin yeni sanatın nesnesi olabileceği yönündedir, her şey kullanılabilir materyal haline getirilebilir. Bu sanatta, ortada alınan veya satılan somut bir ürün yoktur, Performans Sanatı'nda amaç sanatçı ve izleyici için tekrarlanmayan ve geçici bir deneyim sağlamaktır. Performansta önemli olan anılar ve izleyicinin oradalığıdır çünkü Performans Sanatı'nın tekrarı yoktur. Tekrarının olmaması sebebiyle ancak fotoğraflanarak veya video kaydı alınarak korunup arşivlenebilmektedir. Performansta belli bir mekan metine bağlı kalmaksızın, seçilen mekanda izleyiciye verilmek istenen düşünce dolaysız bir biçimde aktarılır. Bu sanatta izleyiciye aktif rol verilir. Performans Sanatı'nın bilinen isimlerinden olan Marina Abramovic bu sanatı, "Performans, sanatçının belli bir zamanda kendi mental bünyesi ve fikriyle bulunmasıdır." şeklinde yorumlar (Antmen, 2016, s. 219-224; Karabaş ve İşleyen, 2016, s. 342; Saehrendt ve Kittl, 2014, s. 36).

Enstalasyon (Yerleştirme) Sanatı'nın kökleri 20. yüzyılın başlarına kadar dayanmaktadır. Nesnelere mekan içerisine konularak yerlerinin belirlenmesiyle oluşur. Enstalasyon sanatında, sanatçının mekan için yarattığı bir sanat materyali yoktur, bu sanat türünde gösterime dahil olan alan ve izleyici sanat eserinin bir parçasıdır. Enstalasyon Sanatı teknik ve kurguya dayalıdır, bu sanat iç veya dış mekanlarda uygulanabilir. Bir çok görsel sanat disiplininin de destek alan Enstalasyon Sanatı, melez bir tarzdır (Süzen, 2010, s. 147).

Video Sanatı, 1960'ların sonunda Fluxus'un gelişimiyle ortaya çıkmıştır. Fluxus grubunun bir üyesi olan Nam June Paik Video Sanatı'nın ilk temsilcilerindendir. Paik'e ilham veren olay kavramsal sanatçı Joseph Beuys'la tanışmasıdır. Nam June Paik 1963 yılında ilk sergisini açmış ve bu sergi Video Sanatı'nın başlangıcı olmuştur. Paik, televizyonun ortaya çıkışıyla bir çok şeyin değiştiğini, yine bu aracı kullanarak ifade yoluna gitmiştir. İyi - kötü demeden herşeyin üretimine açık bir aygıt ve maddi bir nesne olarak nitelendirmiştir. Paik'in eserleri internet öncesi döneme aittir. Eserlerinde teknoloji öncesini ve sonrasını karşılaştırmayı sever. Video heykelleri ve robotları da yapan Nam June Paik'in amaçlarından biri teknoloji ve medyayı insanileştirmek, durağan bir obje ile teknolojiyi birleştirerek sanat formlarına dikkat çekme isteğidir. Bu sanatın öncelikle yaygınlaştığı ülkeler teknolojisi yüksek olan ülkelerdir. Bu sanatın bir çok sanatçıya cazip gelen yönlerinden biri görüntülere müdahale edebiliyor olmasıdır. Video Sanatı'nda izleyici, bazen sadece görüntüye bakmak yerine bir deneyim yaşama fırsatı bulur ki bu, Enstalasyon Sanatı'nda da mümkün olabilir. Zaman zaman tek bir

çalışmada Video Sanatı, Enstalasyon Sanatı ve Performans Sanatı'nın bir araya getirildiği görülebilir. Video Sanatı'nın da zaman temelli olması Performans Sanatı ile ortak bir noktadır. Ayrıca Vücut Sanatı'nın gelişmesinde de Video Sanatı'nın büyük etkisi vardır. Video Sanatı'nın önemli temsilcilerinden biri olan Nam June Paik aynı zamanda Fluxus hareketinde de eserler vermiştir (Kavrakoğlu, 2016a).

Geleneksel sanat materyallerini kullanmayı ve teknolojiyi reddeden Arte Povera 1960'lı yılların ikinci yarısına gelindiğinde ortaya çıkmıştır. Yoksul Sanat akımı olarak bilinir. Arte Povera sanatçıları yapıtlarını üretirken gündelik malzemeyi doğrudan kullanmışlardır. Bu gündelik malzemeleri bazende dönüştürerek veya belirli ilişkiler kurarak bir araya getiriyor eserlerini oluşturuyorlardı. Arte Povera için 20. yüzyıl sanatının sınırlarını genişlettiği ve malzeme dağarcığını zenginleştirme konusunda büyük katkı sağladığı söylenmektedir. Bu sanatın sanatçıları, eserlerinde organik olan ve olmayan malzemeleri bir araya getirerek kullanmışlardır. Birbirleriyle alakası olmayan elemanları yan yana getirmişler, el işi ve emeğe eğilim göstererek kavramsal anlamda sanat ve zanaat arasındaki farka değinmişlerdir. Arte Povera, sanat piyasasının ticari çarklarına başkaldırı niteliği taşıyan bir akım olup, bu akımın sanatçıları sanatın alınıp satılan bir meta olarak görülmesine tepkililerdir. 20. yüzyılın önemli sanatçılarından biri olan Jannis Kounellis Arte Povera akımının da kurucularındandır. Atık malzemelerle ilginç mekanlar kurgulayan sanatçı bir dönem yaptığı enstalasyonla Arte Povera'nın gündeme gelmesinde etkili olmuştur (Antmen, 2016, s. 213-215-216, Kavrakoğlu, 2015a).

Ekolojik Sanat, çevresel sanat hareketlerinden, özellikle yeryüzü ve arazi çalışmalarından etkilenerek ortaya çıkmıştır. 1960'ların sonralarından 1980'lere kadar uzanır. Ekoloji sanatçıları bilinen yöntemlerin dışında çalışmışlar, farklı araç gereçler kullanmışlardır. Bazı ekoloji sanatçıları doğada bulduğu malzemeleri biçimlendirmeyi tercih ederken, bazıları atık malzemeleri kullanmayı ve o atık malzemeleri yeniden dönüştürmeyi seçmişlerdir. Çoğu ekolojik sanatçı çalışmalarında özellikle insanlara odaklanmışlardır. Joseph Beuys, Yoko Ono, Mel Chin, Moro Michalokakos, David Hansen, Andy Goldworthy, Mierle Ukeles gibi sanatçılar, ekoloji ve sürdürülebilir sanat çalışmaları ile çevre meseleleriyle ilgili doğrudan doğruya mesaj vermek ve çevresel sorumluluğa dikkat çekmek istemişlerdir (Mamur, 2017, s.1000).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, bu araştırma için yapılan literatür taramasında 21. yüzyılda yeni teknolojilerin yarattığı sanat anlayışları ile ilgili yapılan çalışmaya ait bilgiler bulunmaktadır.

İnci Bulut (2014) “21. Yüzyılda Teknolojilerin Yarattığı Sanat Anlayışları ve Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Eğitim Programlarındaki Yeri” isimli makalesinde Türkiye’de öğretmen yetiştiren kurumları ele alınmış, lisans düzeyinde verilen sanat eğitimi programı ve ders içeriklerini incelemiştir. Bulut bu çalışmasında, mevcut programın 21. yüzyıl sanatını anlama, eleştirebilme ve öğrencilere aktarma yetisini kazanmada yeterli olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapmıştır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda verilen çağdaş sanat dersinin, yeni sanat anlayışlarını özümseyerek öğrencilerine aktarabilecekleri yetiye ulaşabilmelerinin çok zor olduğunu, ders çeşitliliğinin artması gerektiğini ve çağdaş sanat dersinin bir dönemden daha fazla olması gerektiğini belirtmiştir (Bulut, 2014, s. 117-127).

Görsel Sanatlar Eğitimi

1960’lı yıllarda sanat alanında olduğu gibi, sanat eğitiminde de büyük değişimler yaşanmıştır. Bu dönemin görüşüne göre; sanatsal öğrenme, büyümenin doğal bir sonucu değildir ve öğretimle gerçekleşmektedir (Altınkurt, 2005).

Selahattin Ertürk’ün tanımına göre eğitim “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” şeklindedir. Kamuran Çilenti ise eğitimi öğrenme ile bağlantılı olarak tanımlamaktadır. Çilenti’ye göre “öğrenme, ya bir davranış değişikliğinin veya bir davranışın oluşması; eğitim ise içinde yaşanılan toplumca arzu edilen davranışların bireyde oluşturulması sürecidir” (Seferoğlu, 2006, s. 2). Eğitimin tanımındaki istendik davranış geliştirme süreci sanat eğitimini olumsuz etkiler. Sanat eğitiminde öğretmenlerin görevi çocuklara nasıl resim çizmeleri gerektiğini göstermek yerine, onların fikir ve duygularını özgür bir biçimde, sınırsız teknik ve malzemeyle dışa aktarmasını sağlamaktır (Bulut, 2014, s. 125).

Son yıllarda sanat eğitimi oldukça önem kazanmış, çocuklara verilen bir ders olmaktan öte bir gereksinim haline gelmiştir. “Telli, 'Sanat eğitimi, hiçbir zaman içinde yaşadığımız, çağdaş sanat döneminde olduğu kadar, insan ve toplum için bir sorun

olmamıştır', diyerek sanat eğitiminin herkes için gerekli olduğunu belirtmiştir” (Bilirdönmez ve Karabulut, 2016, s. 344). Aygül Aykut'un bu konu ile ilgili görüşü: “Sanat eğitiminin yalnız insana özgü bir gereksinim olduğu varsayımından hareket edersek, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi, bütünlüğü içinde estetik duyguların geliştirilmesi, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılması çabası sanat eğitiminin anlamına açık bir görüntü kazandırır” şeklindedir. Ayrıca Aykut, görsel sanat eğitiminin neyi ne kadar içermesi gerektiği ve nasıl öğretilmesi gerektiği gibi konularda özellikle son yirmi yılda araştırmalar yapılmasının sevindirici olduğunu belirtmiştir (Aykut, 2018, s. 130).

Okullarda Resim-İş dersi olarak verilen sanat eğitimi, 2005 yılında Görsel Sanatlar olarak değiştirilmiştir. Öğrenci merkezli bir yaklaşımla yeniden yapılandırılmış olan Görsel Sanatlar dersi, resim, heykel, seramik, geleneksel sanatlar gibi görsel sanatların ve tasarım alanlarının örgün ve yaygın eğitim ve öğretimini içermektedir (Akhun ve Oğuz, 2015, s. 208).

2006 yılında Görsel Sanatlar dersi programı öğrenme alanları “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Görsel Sanat Kültürü ve Müze Bilinci” olarak kategorilendirilirken, 2018 yılı Görsel Sanatlar dersi programı öğrenme alanları “Görsel İletişim ve Biçimlendirme, Kültürel Miras, Sanat Eleştirisi ve Estetik” olarak değiştirilmiştir. Değişen bu öğrenme alanlarının içeriğinin de geliştirilerek, güncel sanat, dijital teknoloji, farklı teknik ve materyal kullanımı türünden eklenen kazanımlarla birlikte öğretim programı çağdaş sanat anlayışını da kapsayarak günümüze daha uygun hale getirilmiştir.

Eğitim bütünlüğü içerisinde öğrenme alanlarının yanı sıra materyal kullanımı önemli bir yere sahiptir. Sanat eğitimi içinde araç gereç ve materyalin önemi büyüktür. Sürmeli'ye göre, ilk kez Kübizmle geleneksel malzemelerin dışına çıkmış, günlük hayatta kullanılan sıradan malzemeler sanat nesnesine dönüşmüştür. Nesnelere varolan anlamlarından sıyrılıp kavramsal boyuta taşınarak yeni anlamlar kazanması Dada hareketiyle çok daha belirgin bir hal almıştır (Sürmeli, 2012, s. 337).

Yıllık Planlar

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 5. sınıfa ait öğretim programındaki öğrenme alanı “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” şekilde iken, 2018 yılı ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programında “Görsel İletişim ve

Biçimlendirme” olarak değiştirilmiştir. Farklı yıllara ait bu iki öğrenme alanı kazanımları genel olarak benzerlik gösterse de, 2018 yılı görsel sanatlar dersi programında güncel yönelik değişikliklere gidildiği ve geliştirildiği görülmektedir, 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 5. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanı kazanımlarından 5. maddeyi oluşturan “Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır.” ve 6. maddeyi oluşturan “Sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur.” kazanımları, görsel sanatlar dersi kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarının uygulanabileceğini desteklemektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi 5. sınıfa ait öğretim programındaki öğrenme alanı “Müze Bilinci” iken, 2018 yılı görsel sanatlar dersi öğretim programında “Kültürel Miras” olarak değiştirilmiştir. Bu iki öğrenme alanı incelendiğinde bir çok farklılığın olduğu görülmektedir. 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 5. sınıf Kültürel Miras öğrenme alanı kazanımlarının 3. maddesini oluşturan “Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler.” kazanımı, görsel sanatlar dersi içeriğine günümüz sanatçıları ve eserlerinin de dahil edildiğini göstermektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 5. sınıfa ait öğretim programındaki öğrenme alanı “Görsel Sanat Kültürü” iken, 2018 yılı görsel sanatlar dersi öğretim programında “Sanat Eleştirisi ve Estetik” olarak değiştirilmiştir. 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 5. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı kazanımları incelendiğinde, 1. maddeyi oluşturan “Doğal ve inşa edilmiş çevreyi karşılaştırır.” ve 4. maddeyi oluşturan “Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder.” kazanımlarından her dönem üretilen eserlerin ele alınabileceğini anlaşılmaktadır.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 6. sınıf Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanı kazanımları ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 6. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanı kazanımları incelendiğinde yapılan değişikliklerde fikir ve materyalin ön plana çıktığı görülmektedir. 2018 yılı 6. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanının 2. maddesi “Görsel sanat çalışmasını oluştururken farklı materyalleri ve teknikleri kullanır.”, 3. maddesi “Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle gösterir.” ve 7. maddesi “Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblaj veya modelleme tekniklerini kullanır.”

kazanımlarından da anlaşılacağı gibi görsel sanatlar programının teknik, materyal, fikir gibi günümüze yönelik sanat anlayışını içeriğine dahil ettiği görülmektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 6. Sınıf Müze Bilinci öğrenme alanı kazanımları ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 6. Sınıf Kültürel Miras öğrenme alanları incelendiğinde, yine genel anlamda değişikliklere gidildiği görülmektedir. 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 6. Sınıf Kültürel Miras öğrenme alanı 1. maddesi “Bir sanatçının eserinde seçtiği konuyu, kullandığı malzeme ve tekniği açıklar.” kazanımından anlaşılacağı gibi konu, malzeme ve teknik gibi unsurların önem kazandığı söylenebilir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 6. sınıf Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanı kazanımları ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 6. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı kazanımları karşılaştırıldığında, 2018 yılı 6. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı içeriğinde uygulamadan çok, düşünsel becerilerin ön plana çıkarılmasının amaçlandığı söylenebilir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanı kazanımları ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanı kazanımları incelendiğinde, 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanı kazanımları 2. maddesi “Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.”, 4. maddesi “Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve güncel sanat malzemeleri ile teknikleri kullanır.” ve 7. maddesi “Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.” kazanımlarından da anlaşılacağı üzere, değişen öğretim programı içerisine güncel sanatın dahil edildiği görülmektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. Sınıf Müze Bilinci öğrenme alanı kazanımları ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Kültürel Miras öğrenme alanı kazanımları karşılaştırıldığında yine bir çok değişiklik yapıldığı görülmüştür. 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Kültürel Miras öğrenme alanı ile ilgili üslup, kültür etkileşimi ve tarihi olayların sanat eserlerine etkisi üzerine eklenen kazanımlar görülmektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanı ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı kazanımları karşılaştırılarak incelendiğinde,

2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 7. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı kazanımlarının 7. maddesi olan “Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar.” kazanımının günümüz sanat anlayışını da kapsayabilecek türde bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanı ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanı kazanımlarının 3. maddesi “Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.” ve 8. maddesini oluşturan “Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.” kazanımlarına bakıldığında, yapılan değişikliklerde güncel sanat, farklı teknik ve materyallerin birlikte kullanımı gibi unsurların ön plana çıktığı görülmektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Müze Bilinci öğrenme alanı ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Kültürel Miras öğrenme alanı kazanımları incelendiğinde, 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Kültürel Miras öğrenme alanı kazanımlarının 3. maddesi “Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.” kazanımı her dönem yapılan eserlerin, malzeme ve üslupsal açıdan karşılaştırabilme esnekliği sağladığı görülmektedir.

2006 ilköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanı kazanımları ve 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı kazanımları incelendiğinde, 2018 ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı 8. sınıf Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı kazanımlarının 7. maddesi olan “Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar.” kazanımında yine günümüze değinildiği görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, ölçme araçları, veri toplama süreci ve çözümlenmesi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, betimsel özellik taşıyan nitel bir araştırmadır. Ortaokul görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin görüşlerinin elde edilmesi amacıyla hazırlanacak yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler betimsel analiz yaklaşımıyla yorumlanacaktır.

Betimsel analizde, veriler görüşülenlerden elde edildiği şekilde değiştirilmeden alıntılar şeklinde doğrudan aktarılıp, farklı kişilerin aynı soru hakkında farklı düşüncelerinin görüşülenlerden elde edildiği tarzdadır (Sakarya, 2015, s. 64).

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir araştırma türüdür. Bu araştırma türünde olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir süreç izlenir (Aydın, 2018). Nitel araştırmalarda araştırmacı ele aldığı konu ile ilgili derin bir kavrayışa ulaşma çabası içerisindedir, dolayısıyla alt sorularla görüşmecilerin öznel bakış açılarını ortaya çıkarmaya çalışır (Karataş, 2015, s. 63).

Çalışmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Kontrollü ve amaçlı sözel iletişim biçimi olan görüşme tekniği, araştırmacı ve araştırmanın öznesi konumunda yer alan kişi arasında geçer. Farklı nitelikte ve derinlikte veri sağlayacak bir araştırma biçimidir (Türnüklü, 2000, s. 545).

Bu araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme tekniğine göre daha esnek olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacı sormayı planladığı sorular için önceden bir görüşme formu hazırlar, ancak görüşmenin akışına bağlı olarak ve görüşmecinin yanıtlarını açması için yan ya da alt sorular sorabilir. Görüşmeci bazı soruların yanıtlarını başka sorular içerisinde cevaplayabilir, böyle bir durumda ise bu sorular sorulmayabilir (Türnüklü, 2000, s. 547).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2018 - 2019 öğretim yılı Tokat ili merkezinden seçilen 11 ortaokul ile bu okulların ortaokul kademesinde görev yapmakta olan görsel sanatlar öğretmenleri oluşturmaktadır.

Bu araştırmada çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Uygun örnekleme yöntemi, ulaşılabilirlik ve elverişlilik esasına dayalıdır. Araştırma konularında bilgilerin toplanmasına hız kazandırmak amacıyla tercih edilen bir yöntemdir (Aypay, 2011).

Evrenden örneklem seçilirken Tokat İli Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistik Modülünden elde edilen okullar listesi ve öğretmen sayısı dağılım çizelgesinden yararlanılmıştır. Merkeze bağlı okullarda bulunan 24 görsel sanatlar öğretmenlerinden ulaşılabilen 11 görsel sanatlar öğretmenleriyle görüşme yapılmıştır.

Ölçme Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu ve görüşme formu kullanılmıştır.

Demografik bilgi formu, cinsiyet, yaş, öğretmenlikteki kıdemi, alanı ve mezun olunan üniversite ve fakülteye ilişkin soruları içermektedir.

Görüşme formu, araştırmacı tarafından görsel sanatlar ders programı da baz alınarak hazırlanan soruları içermektedir. Görüşme formu, görsel sanatlar öğretmenlerini derslerinde kullandıkları araç gereç ve materyal seçimine ilişkin bilgiler ve görsel sanatlar öğretmenlerinin derslerinde çağdaş sanat yaklaşımlarını kullanım durumlarına dair bulgular şeklinde iki kategoriden oluşmaktadır.

Ölçme aracı oluşturulurken kapsam geçerliliğini sağlamak için ilgili alandan 4 uzmanın görüşü alınmıştır. Alınan uzman görüşleri doğrultusunda görüşme sorularının son hali oluşturulmuştur. Daha sonrasında uygulamaya geçilmiştir.

Görüşme sürecinde bazı görüşmecilerden ses kaydı alınarak raporlaştırılmış, zaman problemi yaşayan görüşmecilerden ise yanıtlar yazılı olarak alınmıştır.

Veri Toplama Süreci

Görsel sanatlar öğretmenlerinin sürdürdükleri dersler kapsamında çağdaş sanat yaklaşımlarını kullanım durumlarını araştırmak ve buna yönelik bir değerlendirme yapabilmek amacıyla, verilerin toplanmasında görüşme yöntemi benimsenmiştir. Tokat İli merkeze bağlı okullardaki ulaşılabilen görsel sanatlar öğretmenleri ile görüşülmüş, toplam 11 görsel sanatlar öğretmeni araştırmaya katılmayı kabul etmiştir. Görsel sanatlar öğretmenleri ile yapılan görüşmeler 30 günlük bir süreci kapsamıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada görsel sanatlar öğretmeni ile yapılan görüşme kayıtları araştırmacı tarafından çözümlenerek görüşme metinlerine dönüştürülmüştür. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler betimsel veri analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Görüşme sorularında güvenilirliği sağlamak amacıyla görüşme sürecinde ses cihazına kaydedilen konuşmalar raporlaştırılırken, zaman sıkıntısı yaşayan görüşmecilerden de yazılı olarak alınan cevaplarla tutarlılığı sağlanmıştır. Araştırmaya katılan görüşmecilerin konuşmalarında herhangi bir düzeltme yapılmamış, olduğu gibi yansıtılmıştır, dolayısıyla cümlelerde eksiklik ve düşüklük bulunmaktadır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Görüşme Yapılan Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler

Görsel sanatlar öğretmenlerinin kodları sırası ile cinsiyetleri ve üniversiteden mezun oldukları alanlarının büyük harflerle kodlanmasıyla oluşturulmuştur. Kodlanan katılımcılara ait bilgiler Ek 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyetlerine Göre Katılımcıların Dağılımları

Cinsiyet	Sayı
Kadın	6
Erkek	5
Toplam	11

Tablo 1’e göre katılımcıların 6’sını kadın görsel sanatlar öğretmeni, 5’ini erkek görsel sanatlar öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmaya toplam 11 görsel sanatlar öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler cinsiyetlerine göre dengeli dağılım göstermiştir.

Tablo 2. Yaşlarına Göre Katılımcıların Dağılımları

Yaş	Sayı
35 yaş ve altı	3
36 yaş ve üstü	8
Toplam	11

Katılımcıların yaş profili görsel sanatlar öğretmenlerinin hangi yaş grubunda görüldüğü hakkında bilgi vermektedir. Araştırmaya katılan 3 görsel sanatlar öğretmeni 35 yaş ve altı, 8 görsel sanatlar öğretmeni ise 36 yaş ve üstü yaş aralığındadır.

Tablo 3. Mezun Oldukları Üniversiteye Göre Katılımcıların Dağılımları

Üniversiteler	Kadın	Erkek	Toplam
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	1	2

Atatürk Üniversitesi	1	1	2
Cumhuriyet Üniversitesi	1	-	1
Gazi Üniversitesi	1	-	1
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	-	1	1
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	-	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	2	3

Tablo 3'te de görüldüğü üzere katılımcılar çeşitli köklü ve kapsamlı üniversitelerden mezun olmuşlardır.

Tablo 4. Öğretmenlikteki Kıdem Durumlarına Göre Katılımcıların Dağılımları

Öğretmenlikteki Kıdem	Sayı
10 yıldan az	3
10-20 yıl arası	4
20 yıldan fazla	4
Toplam	11

Tablo 4'te katılımcıların öğretmenlikteki kıdem yılları görülmektedir. Katılımcıların 3'ü 10 yıldan az, 4'ü 10 ile 20 yıl arasında ve 4'ü 20 yıldan fazla süredir görsel sanatlar öğretmeni olarak çalışmaktadır.

Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Kullandıkları Araç Gereç ve Materyal Seçimine İlişkin Bilgiler

Görsel sanatlar öğretmenlerinin tamamı derslerinde kuru boya, sulu boya ve pastel boya kullanmaktadır. Bunların yanı sıra bazı katılımcıların da guaj boya, keçeli kalemler ve atık malzemeler kullandıkları görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu atölye sıkıntısı yaşadıkları sebebiyle ve öğrencilerin sosyo ekonomik durumları nedeniyle araç gereç ve materyal seçiminde olumsuz durumlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan 40 yaşındaki KGSÖ2 ailelerin ekonomik fiyatlı araç gereç seçimiyle ilgili yaşadığı olumsuzlukları şöyle belirtmiştir:

Tabi biz profesyonel baktığımız için biraz maddiyatı ikinci plana atıyoruz ama çocuklar o yönde bakmıyorlar. Ailelerde tabi yaklaşımı çok farklı, ucuz olsun iyi olsun dedikleri zaman kötü durumlar çıkıyor karşımıza. Çocuklar bir kere

resim yapmaktan soğuyorlar. Özellikle pasteldir, kuru boyadır bunların kaliteli olması şart. Kaliteli boyayla gerçekten zevk alarak yaptığımız çalışmalar oluyor. Ben bile bunu uygularken yani kalitesiz boya ile çalışma yaparken gerçekten zorlanıyorum ki çocukları düşünün. Daha hani bu eğitimi yeni alıyorlar boyayla yeni tanışıyorlar. O yüzden sıkıntımız bu yönde çok fazla...

Katılımcıların bir çoğu materyal seçiminde karşılaştıkları olumsuzlukları malzeme kalitesinin düşüklüğü olarak ifade etmişlerdir (KGSÖ1, KGSÖ6, EGSÖ2). Bazı katılımcılar ise karşılaştıkları olumsuz durumu öğrencilerin sosyo ekonomik durumlarının yetersizliği nedeniyle malzemeleri temin edememesi olarak belirtmişlerdir (KGSÖ21, KGSÖ4, KGSÖ5, EGSÖ1). 37 yaşındaki EGSÖ1 bu durumu şöyle ifade etmektedir: “Genelde maliyetleri yüksek olduğundan sıkıntı yaşıyorum. Öğrencilerimiz kırsal kesim insanı olduğu için araç gereç alımında sıkıntı yaşayabiliyor.”

Katılımcıların büyük çoğunluğu araç ve gereç seçimini yaparken kullandıkları teknikleri resimsel bir ifade aracı olarak tanımladıklarını bildirmişlerdir (EGSÖ1, EGSÖ2, EGSÖ3, EGSÖ5, KGSÖ5). Öğretmenlerin bir kısmı resim anlatısını önceleyen plastik bir öge olarak tanımlamışlardır (KGSÖ1, KGSÖ6). Bazı öğretmenler ise plastik bir öge olarak tanımlamalarına rağmen derslerinde resimsel bir ifade aracı olarak kullandıklarını belirtmektedirler (KGSÖ5, EGSÖ5). Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu derslerinde sulu boya, pastel boya tekniklerini gösterdiklerini ifade etmişlerdir (KGSÖ1, KGSÖ2, KGSÖ3, KGSÖ4, KGSÖ5, EGSÖ1, EGSÖ2, EGSÖ3, EGSÖ4, EGSÖ5). Katılımcılardan 40 yaşındaki KGSÖ1 kullandıkları teknikler hakkında şunları söylemiştir:

Karakalemle başlıyoruz sonra lavi tekniği, bu renkten önce veriyorum... guaj boya tekniğini kullanıyoruz, sulu boya tekniğini kullanıyoruz... Akrilik boyayla işte tuvallerimiz var onları çalışıyoruz. Filografi tekniği yapıyoruz. Bu konuda işte el sanatları ile ilgili ebru 6. sınıflarımın konusunda var, ebru çalışıyoruz. Farklı olarak biz, burda yokta kitreyle yapıyoruz. Kitre ve pamukla kabartma çalıştık... Origami çalışıyoruz, işte el sanatlarından dediğim gibi çalışıyoruz. Atık malzemeleri de ön plana çıkartarak yaptırma taraftarıyım ben... Mumlu batik yapıyoruz yine el sanatlarının içinde.

25 yaşındaki KGSÖ3 kullandığı teknikler hakkında şunları söylemektedir:

“Baskı tekniği, boyama tekniği, kesip yapıştır, desen teknikleri, guaj, pastel, kuru boya, sulu boya, akrilik tutkallı boyalar kullanıyoruz, kolaj tekniği kullanıyoruz.”

42 yaşındaki EGSÖ5 ise şu şekilde ifade etmiştir:

Sulu boya tekniği benim en çok kullandığım teknik... Mozaik resimler yapıyoruz onların üstünden akrilikle, sulu boya resimler, sulu boyayla boyuyoruz, yaprak çalışmalarımız var. Bunları da yine sulu boyayla akrilikle yapıyoruz. Pop art tarzı resimlerimiz var onları da yine akrilikle genelde keçeli boya ikisi birlikte kullanıyoruz. Yağlı boya yok, atölyemiz olmadığından dolayı

her resimcinin çektiği sıkıntı bizde de var... Sulu boya olsun, pastel boya olsun, kuru boya pek nadir kullanıyoruz. Kuru boya ilkokullarda biraz daha çok üç boyutlu resimlerde güzel oluyor... linol baskı yaptık, şablon baskı yaptık. Bu tür teknikler kullanıyoruz. Lavi tekniğini çok yaptık.

Görsel sanatlar öğretmenlerinin genel olarak daha kolay ulaşılabilir malzemeler kullandıkları ve bilinen teknikleri tercih ettikleri görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu derslerindeki teknik seçiminde öğrencilerin hazırbulunuşluğunun ve çevresel şartların önemli olduğunu vurgulamaktadır (KGSÖ1, KGSÖ2, KGSÖ5, EGSÖ1, EGSÖ2, EGSÖ6). 40 yaşındaki KGSÖ2 şu şekilde ifade etmektedir:

Çok önemli bir şey. Öğrenci tabiki çocuk sadece, herşeyi anlatamazsın birazda uygulama dersi olduğu için birşeyler bekliyorsun öğrenciden. Öğrencilere anlattığın şeyin karşılığını almak istiyorsun. Hazırbulunuşluk çok çok önemli. Önceden tabiki malzemeleri ya da çalışması için neler yapması gerektiğini anlatıyoruz. Çocuklar ona uygun malzemeyi evden getirmek zorundalar. Getirmeyince zaten sıkıntı çıkıyor yani öğrenci de verimli olamıyor bizde o öğrenciye karşı çok olumlu olamıyoruz. Çok fazla bir yaptırımımız yok öğretmen olarak. Sonuçta bu istek ve yetenek meselesi. Çocukları çokta zorlamak istemiyoruz daha da soğuyabiliyorlar. Hazırbulunuşluk bizim dersimiz için en önemli kurallardan bir tanesi.

42 yaşındaki EGSÖ5 ise şu şekilde ifade etmiştir:

Çevresel şartlarda en başta atölyemiz yok. Bizim resim dersinde aslında çok büyük bir sıkıntı var. Çevresel sadece okuldan kaynaklı değil. Aile de resme karşı, yani bir çok aile resim dersini takmıyor. Hazırbulunuşlukları çok... Çok yetenekli öğrenciler var ama aileleri karşı.

40 yaşındaki KGSÖ1 bu durumla ilgili şunları söylemiştir:

Önemsiyoruz aynen ikisi de önemli bizim için. Şimdi yaş grubu önemli yani mesela 6. sınıftaki çocuk boyayla haşır neşir olmayı seviyor. Yani renkli çalışmaları seviyor. 5. sınıf keza öyle. Renkleri kullanmayı o zaman seviyorlar ama yaş ilerletiyor. İşte 7 ve 8. sınıfta daha çok karakalem çizmeyi önemsiyorlar, daha ince ve ne denir, onlara özel. Artık kendi birşey üretmeye başlamak istiyor... Daha çok işte bireyselleşmeye başlıyor... Bunda öğrencinin hazırbulunuşluğu önemli.

37 yaşındaki EGSÖ1 ise şu şekilde ifade etmiştir:

Ben genelde pastel, sulu ve kuru boya tekniklerini tercih ediyorum. Bu teknikler özellikle ortaokulun ilk basamağındaki çocukların psikomotor yapılarına göre daha pratik ayrıca kırsal kesim çocuklarımız doğal ortamlarla daha içli dışlı olduğu için çevre etütlerinde bu boyalar daha uygulanabilir olmakta.

Katılımcıların tamamına yakını grup çalışmalarına imkan veren sanatsal ifade araçlarını derslerinde kullandıklarını belirtmişlerdir (KGSÖ1, KGSÖ2, KGSÖ4, KGSÖ5, KGSÖ6, EGSÖ1, EGSÖ3, EGSÖ5). Bazı katılımcılar sosyo ekonomik

anlamda sıkıntı çektiği için malzeme getiremeyen öğrencilere grup çalışmaları dahilinde yer verdiklerini belirtmişlerdir (KGSÖ1). Bazı katılımcılar ise sınıf içerisinde pasif kalan öğrencileri çekebilmek açısından grup çalışmalarını etkili bulmuştur (KGSÖ6). Katılımcılardan 28 yaşındaki KGSÖ6 şu şekilde ifade etmiştir: “Grup çalışmasına yıl içerisinde özellikle atık malzemelerle ilgili bir çalışma yapılacağı durumlarda yer veriyorum. Özellikle sınıfta pasif kalan, derse karşı ilgisi olmayan öğrencilerinde grup çalışmasında daha aktif rol aldıklarını düşünüyorum.”

36 yaşındaki KGSÖ4 şu şekilde ifade etmiştir: “Grup çalışması, görsel sanatlar dersi gibi bir uygulama dersi için zor olsa da mesela mozaik çalışmasında grup çalışması yaptık.”

37 yaşındaki EGSÖ1 şu şekilde ifade etmiştir: “Okulumuzda atölye imkanım olmadığı için sınıf ortamında elimden geldiğince bir çok kazanımı grup çalışması halinde işlemeye çalıştım.”

Grup çalışmalarıyla ilgili tek farklı görüşe sahip 44 yaşındaki EGSÖ2 ise şöyle ifade etmiştir: “Bireysel çalışmalar yaptırdığımızdan dolayı grup çalışması yaptırmıyoruz.”

Katılımcıların neredeyse tamamının sınıf içerisinde yapılabilecek türden çalışmalar tercih ettikleri öğrenilmiştir. Katılımcıların drama ve çağdaş sanat içerisinde yer alan performans sanatını karıştırdıkları görülmektedir. Çağdaş sanat yaklaşımlarını teknik olanaksızlıkların yerine geçirebilecek şekilde kullanılmasıyla ilgili 25 yaşındaki KGSÖ3 durumu şu şekilde ifade etmiştir:

Drama yaparak sanatçı eserlerini yorumluyoruz. Performans sanatını uyarlayıp derste güncel konuları anlatıp tepkilerini sanatsal yolla ifade etmelerini sağlıyorum. Fakat bazı sanat dallarını uygulamak için koşulların artması gerekir. Arazi sanatında mekansal durumu düşünürsek, şehirselleşmeye uygun değil. Kavramsal sanatı da sınıfta uygulamak mümkün.

40 yaşındaki KGSÖ1 şu şekilde ifade etmiştir: “Performans dramalarımız var. Ne denir, varolan bir resmi çocukların kendi yüz ifadeleriyle, işte giydikleri kıyafetlerle yansıtma olayları var.”

40 yaşındaki KGSÖ2 ise şu şekilde belirtmiştir:

Arazi sanatını yapamıyoruz maalesef. Öyle bir şey yapamıyoruz ama çocuklara ortak sınıf içerisinde yaptırabileceğimiz çalışmalar oluyor. Kurslarımızda aslında biz bunu planlıyorum ben. Daha çok okul çevresi için bu arazi çalışmasına girmeyi düşünüyorum...Ekolojik sanatta da yine bakın bizim okulun bahçesi geniş buralardan da bir şeyler çıkartabiliriz diye düşünüyorum aslında. Ağaçlara belki bir şeyler yapılabilir ya da bitkilerin olduğu bölümdeki duvarlara bir şeyler yapılabilir...Dediğim gibi şu anda ders saati olarak bir saatte bu çocuklar yetiştiremezler.

Katılımcılardan bazıları güncel teknik ve malzemelerin kullanımıyla ilgili olarak akıllı tahta kullanımına yer verdiklerini ifade etmişlerdir. (KGSÖ2,EGSÖ4,KGSÖ6). Bazı katılımcılar ise veli odaklı olarak kolay ulaşılabilir malzemeler tercih ettiklerini ve buna yönelik uygulamalar yaptıklarını belirtmişlerdir. (KGSÖ4,EGSÖ2).

Katılımcılarda 36 yaşındaki KGSÖ4 şöyle ifade etmiştir: “Öğrencilerin sosyo ekonomik düzeyleri düşük olduğundan çok fazla malzeme çeşiti aldırıyorum.”

58 yaşındaki EGSÖ4 şu şekilde ifade etmiştir: “Güncel teknik olarak akıllı tahtalar ve cep telefonlarından faydalaniyoruz. Konularla ilgili görseller izlenir.”

40 yaşındaki EGSÖ2 ise şu şekilde ifade etmiştir:

Takip ediyorum. İlk önce kendimin öğrenmek gerektiğini düşünüyorum çünkü sanat sürekli akıcı yani takip etmekte lazım her an değişiklikler olabiliyor. Değişik teknikler, bilmediğin yani insanın aklına gelmeyecek şeyler bir başkasının aklına geliyor ve bu senin dikkatini çekiyor. Bunları da uygulamaya çalışıyorum açıkçası. Bayağı bir takip etmeye çalışıyorum. Yani bana ne gibi bir katkı sağlayabilir, nerede kullanabilirim hani bu tekniği diye düşünüyorum açıkçası. Buna yönelik uygulamalar çok soyut çalışmalar da denedik farklı malzeme ya da materyaller grup çalışmalarında denedik. Bir grafiti sanatını anlatırken çocuklara örnekler vermeye çalıştık. Teknoloji mümkün olduğu kadar çocuklara da kullandırmaya çalışıyoruz. İşte akıllı tahtadan ya da flash bellekten videolar izletmeye çalışıyoruz.

Görüşülen görsel sanatlar öğretmenlerinin sadece akıllı tahtayı güncel teknik ve malzeme olarak algılamalarından ve sorulara verdikleri cevaplardan derslerini bilinen yöntemlerle işledikleri ve alternatif yöntemlere çok fazla başvurmadıkları anlaşılmaktadır.

Katılımcılardan 44 yaşındaki EGSÖ2 şu ifadeyle durumu belirtmektedir: “Güncel teknik araç gereçlerden çok öğrenci ve velinin kolaylıkla ulaşabileceği araç gereçleri tercih ediyoruz. Geleneksel çizim ve boyama teknikleriyle uygulamalar yaptırıyoruz.”

Görüşülen görsel sanatlar öğretmenleri, öğrencilerinin yaş grubu açısından teknoloji ile fazla ilgili olduklarını düşünmelerine rağmen dijital teknolojiyi ders içeriğinde çok fazla kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük çoğunluğu sunum, görsel veya video gösterme olarak akıllı tahtayı derslerinde aktif olarak kullandıklarını belirtmişlerdir (KGSÖ1, EGSÖ3, KGSÖ2, EGSÖ4, KGSÖ5, EGSÖ1, KGSÖ6, KGSÖ3).

Katılımcılardan 40 yaşındaki KGSÖ1 şu şekilde ifade etmektedir: “Kullanıyoruz. Daha çok sunumlarını akıllı tahta üzerinden yapmalarını istiyoruz.”

32 yaşındaki EGSÖ3 şöyle ifade etmektedir: “Röprodüksiyonları hep akıllı tahtadan yapıyorum... çocuk o an için resim yapmak istiyorsa açıyorum tahtadan bunu beğendiniz mi, bunu yapalım mı, onlar yapıyorlar.”

25 yaşındaki KGSÖ3 şu şekilde ifade etmektedir:

Akıllı tahtadan sanatçı ve eser tanıtımları yapıyoruz. Ayrıca çizim programı ile bilgisayar üzerinden çizimler yapıyoruz. Ortaokul öğrencileri teknolojiyi yakından takip ediyorlar araştırma ve yeni bilgilere ulaşabiliyorlar. Fakat olumsuz durumlarda var teknolojiyi oyunsal düşünüp sürekli bilgisayar ve internette olan çocuklar yaratıcı düşüncelerden uzaklaşıyor, geniş çaplı düşünemiyorlar. Teknoloji ile dünya sanatından haberdar oluyor. Arasındaki bağ ile sanatta geçerli ve güvenilir bilgilere ulaşıyoruz.

51 yaşındaki KGSÖ5 ise şu şekilde ifade etmektedir:

İşte dijital olarak ben akıllı tahtayı kullanıyorum tamam mı, kendi sunumlarımı gösteriyorum ama mesela bizim EBA'dan girdiğimiz zaman ebru sanatını uygulayabiliyoruz tahtada... O ebru hoşuma gitti, işte renkleri yanlara koymuşlar sizi öğrenciyi çıkartıyorsunuz ordan işaretliyorsunuz, şekiller falan hani hangi renge basarsanız orda o renk beliriyor... Yani diyelim ki iki ders saati bizim, iki ders saatinde çocuğun elinde hani yaptığına dair bir şey olması lazım. Onun için biz onu teknolojiyle değil hani yapabileceğimiz geleneksel yöntemlere göre yapmaya çalışıyoruz.

Katılımcılardan 44 yaşındaki EGSÖ2 ise durumu şu şekilde ifade etmiştir:

Uygulamalarımız dijital teknolojilerle yapılmamaktadır. Teknolojinin geldiği nokta grafik tablet, bilgisayar vb. gereçlerle görsel çalışmalar yapılırsa da bizler çizim ve boya teknikleri üzerine kurulu yıllık planlarla hareket etmekteyiz. Çağın gerçekliği teknolojiye hemen adapte olabilen çocuklar ve teknolojik araçları hemen kullanabilen öğrenciler olsa da yoğunluk dijital teknoloji ile hazırlanmış oyunlar olarak karşımıza çıkıyor.

Görüşülenlerden 44 yaşındaki EGSÖ4 teknoloji ve görsel sanatlar arasında kurduğu bağ ile ilgili olarak şunu belirtmiştir: “Gelecek zaman görsel sanatlar derslerinin grafik tabletler üzerinde işleneceği günlerin çok uzak olmadığını düşünüyorum.”

Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Çağdaş Sanat Yaklaşımlarını Kullanım Durumlarına Dair Bilgiler

Görsel sanatlar öğretmenlerinin, sanatın süreklilik gösteren değişimini günceli takip ederek ders içeriklerine göre uygulayabilmeleri önemlidir. Görsel sanatlar öğretmenleri, sadece geçmiş dönem sanat akımları ve sanatçıları değil, günümüz sanatını ve sanatçıları da derslerine dahil edebilmelidir. Katılımcıların büyük

çoğunluğunun derslerinde çağdaş sanata yönelik çalışmalar yaptıramadıkları anlaşılmaktadır (KGSÖ3, KGSÖ4, KGSÖ6, EGSÖ1, EGSÖ2, EGSÖ3, EGSÖ4, EGSÖ5). Katılımcılardan EGSÖ4 bu durumu şu şekilde ifade etmektedir: “Günümüzü yansıtan sanat anlayışının tam olarak görsel sanatlar öğretmenlerine ulaştığını söylemek zor. Zümre toplantılarının formaliteden ileri gitmediği kanaatindeyim.”

Katılımcılardan EGSÖ3 şöyle ifade etmiştir: “Çağdaş sanata yönelik çalışmalar yaptırıyorum.”

Katılımcılardan EGSÖ2 şu şekilde ifade etmiştir: “Çağdaş sanata yönelik çalışmaları görsel sanatlar dersinin çok az olması nedeniyle çok fazla yer verilmemektedir. Milli eğitim öğretim programlarında çağdaş sanata yönelik özel çalışmalar yapılmamaktadır.”

Katılımcılardan EGSÖ5 ise şu şekilde ifade etmiştir: “Çağdaş sanat derken belki de yaptırmışızdır, kendime göre yaptırmış olabilirim.”

Katılımcılardan bazıları ise çağdaş sanata yönelik uygulama olarak derslerinde asamblaja yer verdiklerini belirtmişlerdir (KGSÖ1, KGSÖ2, KGSÖ5). Katılımcılardan 40 yaşındaki KGSÖ2 şöyle ifade etmiştir: “Asamblaj konusu yapıyoruz şu an mesela 7. sınıflarda. Asamblajın ne olduğunu bilmiyorlar mesela... Değişik farklı malzemelerle de resim yapılabileceğini ya da rölyef yapılabileceğini öğrenmeye çalışıyorlar.”

Katılımcılardan bazıları görsel sanatlar dersi programında çağdaş sanat yaklaşımına yeterince yer verilmediğini ancak program içerisinde uygulanabileceğini belirtmişlerdir (KGSÖ1, KGSÖ3, EGSÖ5). Katılımcılardan 42 yaşındaki EGSÖ5 şu şekilde ifade etmiştir: “Yok kesinlikle yani. Aslında yani çok rahat uygulanabilir yani kazanımlar istediğimiz tarafa çekiliyor.”

40 yaşındaki KGSÖ1 şöyle ifade etmiştir: “Ders programında yeterince yer verilmiyor ama bu öğretmenin esneklik kısmı var, müdahale etme kısmı var programımızda.”

25 yaşındaki KGSÖ3 şu şekilde ifade etmiştir: “Programda yeterince yer verilmiyor. Dışına çıkmak zorunda da kalıyoruz ama yönlendiriyor tabiki.”

28 yaşındaki KGSÖ6 ise şöyle ifade etmiştir: “Görsel sanatlar ders programında çağdaş sanatlara yeterince yer verildiğini düşünüyorum. Ders saatinin arttırıldığını düşünürsek o zaman yeterli olmayabilir.”

Görsel sanatlar öğretmenlerinin bazıları derslerinde günümüz çağdaş sanatçılara ve eserlerinin tanıtımına yer verdiklerini belirtmişlerdir. Ancak yapılan görüşmelerden anlaşıldığı üzere katılımcıların 1960’lar öncesi sanatçılara ve eserlerine

yer verdikleri görülmektedir (KGSÖ1, KGSÖ2, KGSÖ3, KGSÖ5, KGSÖ6, EGSÖ3). Katılımcılardan 25 yaşındaki KGSÖ3 şu şekilde ifade etmiştir: “Veriyoruz hatta eserleri tanıttıktan sonra drama ile canlandırıyor, günümüzün yaşamını yorumlatıp onları konuşturuyoruz. Leonardo Da Vinci, Vermeer, Picasso, Van Gogh, Claude Monet, ve daha diğerleri.”

40 yaşındaki KGSÖ2 şöyle ifade etmiştir:

Tabiki yer veriyoruz. Şimdi şöyle çağdaş sanat günümüz tabiki, tarihsel bir şeyi var, geçmişi var. Hepsine her zaman yer verilmiyor... Yabancı ressamlar veya sanatçılarda olabiliyor, türklerden de yine ressamlar ya da sanatçılar olabiliyor, değişebiliyor bunlar. Hani Henri Matisse'den tutunda nedir o, bizim Bedri Rahmi Eyüpoğlu'na varıncaya kadar çok fazla sanatçı var... Bazen fotoğraf sanatıyla ilgili Ara Güler'den örnekler veriyoruz hani fotoğrafa da yer vermeye çalışıyoruz açıkcası... Yani ne bileyim fovizm konusunda Matisse'in yaptığı çalışmalar, ne bileyim Vincent Van Gogh aynı çekilde, ondan sonra Salvador Dali aynı şekilde. Bunlar çığır açan sanatçılar ya hani bu teknikler sadece sınırlı kalmıyor. Çağdaş sanat bu teknikleri bir arada kullanmayı da gerektiriyor yani bir şeyle sınırlanmak zorunda değiliz.

36 yaşındaki KGSÖ4 şu şekilde ifade etmiştir: “Günümüz sanatçılarına ve eserlerine dersimde yer vermedim. Çünkü ortaokul seviyesine çok uygun olduğunu düşünmüyorum.”

37 yaşındaki EGSÖ1 şöyle ifade etmektedir: “Genellikle ilk etapta Anadolu uygarlıklarını ve Türk resim, heykel sanatçılarına yer veriyorum. Sebebi ise çocuklarımız öncelikle milli sanat çerçevesini iyi bilmeli ve bu çerçeveyi milli temeller doğrultusunda genişletmeli.”

28 yaşındaki KGSÖ6 ise şu şekilde ifade etmektedir: “Daha çok akımlar üzerinden sanatçılardan bahsediyorum. Yani daha bilindik olan sanatçılar öğrencilerin dikkatini çekiyor. Diğer derslerde de görmüş olabiliyorlar.”

44 yaşındaki EGSÖ2 şöyle ifade etmiştir: “Günümüz çağdaş sanatçıları ve eserlerine yer vermiyoruz. Ders saatimizin haftada sadece 40 dakika ile sınırlanması sadece çağdaş sanatçılar değil, sanat akımları ve temsilcilerini bile kısıtlı sürede vermemiz demektir.”

32 yaşındaki EGSÖ3 şu şekilde ifade etmektedir: “...Daha çok dediğim gibi Picasso, Kandinsky çağdaş resim sanatları tarzında onların örnekleriyle devam ediyoruz... Günümüz çağdaş sanatçılarına yer vermiyoruz. Çünkü ders planlarımızda ve yıllık planlarda çağdaş sanatçılara yer verilmiyor.”

58 yaşındaki EGSÖ4 ise şöyle ifade etmiştir: “Veremiyorum. Bu konuları öğretmenlere tanıtacak bilgilendirme faaliyetlerini yetersiz görüyorum.”

42 yaşındaki EGSÖ5 şu şekilde ifade etmektedir: “Maalesef hiç yer vermiyoruz. Zaten bu birazda belki bizden de kaynaklanıyor olabilirde. Ders saatinin bir saat olmasından dolayı konu hiç yetişmiyor zaten. Biraz da küçük yerde olmanın zararlarını da görüyoruz.

51 yaşındaki KGSÖ5 şu şekilde ifade etmiştir:

Evet veriyoruz. Ömer Uluç dediğim bahsetmişim hani Ömer Uluç'un da böyle çok ünlü bir ressam olduğundan, tablolarının da o döneme göre çok pahalı fiyatlara satıldığından falan bahsediyorum yani bana göre en yakın zaman onlar. Başka mesela Picasso'dan bahsetmişik. Yani tamam çok uzak bir dönem ama Picasso. Yani böyle modern dönem sanatçılardan örnekler vermeye çalışıyorum. Onun dışında en yakın zamandaki böyle gözde, cazip sanatçılardan çokta haberim yok.

Görsel sanatlar öğretmenleri neredeyse tamamı günümüz çağdaş sanatçılarının üretimleriyle öğrenciler arasında diyalog oluşturmak adına karşılıklı fırsat tanımının önemine inandıklarını belirtmişlerdir (KGSÖ1, KGÖS2, KGSÖ3, KGSÖ5, KGSÖ6, EGSÖ1, EGSÖ2, EGSÖ3, EGSÖ4, EGSÖ5). Bununla ilgili olarak EGSÖ3 şöyle söylemiştir:

Öğrencilerimizin çağdaş ressamı ve onların eserlerini tanımalarının ve onları takip etmelerinin önemli olduğuna inanıyorum. Çünkü dünyadaki hızlı değişim sürecinde ayak uydurmak zorunda olan öğrencilerimizin, bu değişime paralellik gösteren sanatsal yeniliklere de uyum sağlayıp anlama, içine girmeleri gerektiğine inanıyorum.

28 yaşındaki KGSÖ6 şu şekilde ifade etmektedir: “Sanatçılarımızın yaptığı, ürettiği çalışmalar öğrencilere kesinlikle ulaşmalı. Sadece öğrencilere değil herkese ulaşmalı diye düşünüyorum.”

37 yaşındaki EGSÖ1 şöyle ifade etmektedir: “Kesinlikle inanıyorum çünkü sanat geçmişte adını duyurmuş bir kaç sanatçının eserleriyle sınırlı kalmamalı ve çocuklarımız sanatın ve sanatçının her dönem kendine özgü yapısıyla ilerlediğini bilmelidir.”

44 yaşındaki EGSÖ2 ise şu şekilde ifade etmiştir: “Geleneksel sanat eğitiminin çağdaş anlayışlara dönüşmesine inanıyorum. Fakat çağdaş eğitim, günümüz çağdaş sanatçılarının eserlerinin öğrenci ile bağdaşması adına sanatsal kültürün biraz daha üst düzeyde olması gerekliliğine inanıyorum.”

Görsel sanatlar öğretmenlerinin tamamına yakını derslerinde postmodern sanat anlayışının içinde olan yöntemlerden parodi, pastiş, temellük ve yapıçözülük gibi yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir (KGSÖ1, KGSÖ2, KGSÖ3, KGSÖ5, KGSÖ6, EGSÖ1, EGSÖ3, EGSÖ4, EGSÖ5).

37 yaşındaki EGSÖ1 şu şekilde ifade etmiştir: “Genelde parodi ve yapıçözücülük yöntemlerini kullanıyorum. Daha önce dile getirdiğim gibi sanat bir uygulama ve kinetik yapıdır ve bu gözle bakıldığında parodi ve yapıçözücülük biraz daha işlevseldir.”

42 yaşındaki EGSÖ5 ise şöyle ifade etmiştir: “Pastij alıntılama bunu Pop Art ve illüstrasyonda kullandık...Bunlar müfredatta var, müfredatta geçtiğinden dolayı bu tür çalışmaları yapıyoruz.”

32 yaşındaki EGSÖ3 şu şekilde ifade etmektedir: “Temellük derslerde en fazla kullandığımız yöntem. Çünkü özgün çalışmalar ortaya koymakta zorlanan öğrencilere kopya çalışmalar yaptırmak daha kolaylarına gidiyor ve daha keyif alıyorlar. Bunların yanı sıra pastişte kullanılan yöntemler arasında.”

25 yaşındaki KGSÖ3 ise şu şekilde ifade etmiştir: “Parodi, pastiş, çift kodlama bunları çalışmalarımızda farklılaştırarak uyguluyoruz. Çoğulculuk ile farklı akımları bir arada kullanıyoruz.”

Diğer katılımcılardan farklı olarak 44 yaşındaki EGSÖ2 ise şöyle ifade etmiştir: “Postmodern sanat anlayışı lise düzeyi eğitimde daha çok anlaşılacağından lise sanat eğitiminde verilmelidir.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu görsel sanatlar dersine yönelik eleştirilerini ders saatinin azlığı, fiziki şartlar, dersin önemsiz görülmesi ve malzeme sıkıntısı olarak belirtmişlerdir (KGSÖ1, KGSÖ2, KGSÖ5, EGSÖ2, EGSÖ1, EGSÖ3, EGSÖ5). Katılımcılardan 32 yaşındaki EGSÖ3 şu şekilde ifade etmiştir:

Ders saati çok az. Bu hafta bir saat derse giren çocuk bir saatlik derste artık ne kadar öğrenecekse, bir sonraki dersine gelmesi için bir hafta beklemesi gerekiyor. Bu da ister istemez dersten konudan kopmasına sebep oluyor. Dersimiz genel dersler arasında önemsiz görüldüğü için hem veli, hem öğrenci, hem de okul yönetimleri tarafından değer verilmiyor. Bu sebepten ötürü dersimizin değeri artırılmalı.

37 yaşındaki EGSÖ1 şöyle ifade etmektedir: “Eğitimde fırsat eşitliği çerçevesinde ve görsel sanatlar dersinin önemine binaen bu dersin araç gereçleri tıpkı diğer dersler gibi öğrencilerimize bedava sunulmalıdır.”

44 yaşındaki EGSÖ4 ise şu şekilde ifade etmiştir:

Sanat eğitimi zorunlu değil seçmeli olmalıdır. Görsel sanatlar eğitimi fiziksel şartlar oluşturularak atölye ortamında verilmelidir. Sanat eğitimi ortaokul düzeyinde ders saati artırılarak rahatlatılmalıdır. Sanat kültürü oluşturulacak bir toplum anlayışı için eğitim programlarında günlük hayatla ilişkilendirilebilen bir sanat eğitimi programı oluşturulmalıdır.

Katılımcılardan 40 yaşındaki KGSÖ2 şöyle ifade etmektedir:

Birincisi ders saatimiz çok az, haftalık bir saat yeterli değil bir sınıf için. Yani en az iki saat olması lazım... İkincisi her okul için bir resim atölyesi olması şart. Gerçekten olmazsa olmazlardan bir tanesi. Resime değer verilirse yani devlet tarafında da, yani resim diye genelledim çok pardon görsel sanatlara da yer verilirse yani insan, çocuklar bizim geleceğimiz sonuçta onların yapamayacağı şey yok. Yeter ki imkanlarını sonsuz, sınırsız kullansınlar. Nasıl ki beden eğitimi, ingilizce gibi dersler mesela çok fazla önemseniyorsa bu dersinde biraz daha önemsenmesi gerekiyor bence. Devletin bunu eğitim politikaları içerisinde daha fazla yer vermesi gerektiğini düşünüyorum açıkcası.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Teknolojik gelişmelerle birlikte toplumun ihtiyaç ve beğenilerine bağlı olarak sanatçıların yeni arayışlara girmesi, sanat alanına yenilikler getirmiştir. 1960'lı yıllar sanat da ve sanat eğitiminde büyük değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Sanat eğitimi, lisans düzeyine kadar olan bütün kademelerde Resim İş dersi olarak verilirken 2005 yılında Görsel Sanatlar olarak değiştirilmiştir. 2017 yılında ise bu dersin kazanımları değiştirilmiş ve geliştirilmiştir. 2018 yılı eğitim programı incelendiğinde, 2006 yılındaki eğitim programına göre kazanımların günümüze daha uygun hale getirildiği görülmektedir. 2006 yılı eğitim programı kazanımları genel olarak teknik, renk, ifade etme üzerine iken, 2018 yılı eğitim programında fikir, materyal ve düşünsel beceriler ön plandadır. Düzenlenen eğitim programına eklenen kazanımlardan görsel sanatlar dersi içeriğinde çağdaş sanat yaklaşımlarına yer verilebileceği anlaşılmaktadır.

Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda, araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinden 3 kişi materyal seçiminde karşılaştıkları olumsuzlukları malzeme kalitesinin düşüklüğü olarak ifade etmişler, sebebini ise kalitesi düşük malzemelerle yapılan çalışmalardan istediklerini sonucu alamadıkları şeklinde belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 4 görsel sanatlar öğretmeni ise karşılaştıkları olumsuz durumları öğrencilerin sosyo ekonomik durumlarının yetersizliği nedeniyle malzeme temin edememesi olarak belirtmişlerdir. Ancak çağdaş sanat içerisinde malzeme sıkıntısını çözebilecek medyumların olduğu görülmektedir. Örneğin Arte Povera (Yoksul Sanat) gündelik malzemelerin dönüştürülmesiyle bu durumu karşılayan niteliktedir. Katılımcılardan 5 kişi araç ve gereç seçimini yaparken kullandıkları teknikleri resimsel bir ifade aracı olarak tanımlarken, 2 kişi ise resim anlatısını önceleyen plastik öge olarak tanımlamışlar, 2 görsel sanatlar öğretmeni de plastik bir öge olarak tanımlamalarına rağmen, derslerinde resimsel bir ifade aracı olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan 10 kişinin derslerinde kolay ulaşılabilir malzemeleri (pastel boya, sulu boya) ve bilinen teknikleri (pastel boya tekniği, sulu boya tekniği, karakalem tekniği, lavi tekniği) tercih ettikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan 6 görsel sanatlar öğretmeni de derslerindeki teknik seçiminde öğrencilerin hazırbulunuşluğunun ve çevresel şartların önemli olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 1 görsel sanatlar öğretmeni ise öğrencilerin kırsal

kesim insanı olduğu için araç-gereç alımında sıkıntı yaşadıklarını, doğal ortamlarla daha içli dışlı oldukları için çevre etütlerinde bu tekniklerin (pastel boya tekniği, sulu boya tekniği, kuru boya tekniği) daha uygulanabilir olduğunu belirtmiştir. Ancak kırsal bölgelerde bulunan okullarda, çağdaş sanat içerisindeki Arazi Sanatı veya sanat medyumları içerisindeki Ekolojik Sanat'ın da uygulanabilmesi mümkündür.

Katılımcılardan 8 kişi grup çalışmalarına imkan veren sanatsal ifade araçlarını derslerinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar sosyo ekonomik anlamda sıkıntı yaşadığı için malzeme getiremeyen, sınıf içerisinde pasif kalan ve derse karşı ilgisi olmayan öğrencileri derse çekebilme açısından grup çalışmalarını etkili bulduklarını belirtmişlerdir. Çağdaş sanat içerisindeki Performans Sanatı, Video Sanatı ve Happening (Oluşum Sanatı) hem malzeme sorunu yaşanmadan hemde öğrencilerin aktif olarak rol alabileceği grup çalışmalarına olanak sağlaması bakımından bu noktada etkili olarak kullanılabilir.

Katılımcılardan 3 kişi derslerinde güncel teknik ve malzemelerin kullanımıyla ilgili olarak akıllı tahta kullanımına yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Atölye ortamı olmadığından dersliklerde çalışmalarını yürüttüklerini belirten katılımcılar, her sınıfta akıllı tahta bulunması sebebiyle derslerinde güncel teknik ve malzeme olarak akıllı tahta kullanımına yer verdiklerini, derslerinde video izlettiklerini ve görseller göstererek sanatçıların eserlerini bu şekilde tanıtip, replüdüksiyon çalışmaları yaptırırken bundan faydalandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan 1 görsel sanatlar öğretmeni ise güncel teknik ve malzeme olarak cep telefonlarından faydalandıklarını belirtmiştir. Bu noktada yine Video Sanatı kullanılabilir.

Katılımcılardan 8 kişi çağdaş sanata yönelik çalışma yaptıramadıklarını, 3 kişi ise çağdaş sanata yönelik uygulama olarak asamblaja yer verdiklerini belirtmişlerdir. Değişik malzemelerle resim ve rölyef yapılabileceğini öğrenmeleri açısından asamblaja yer verdiklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinden 3 kişi program içerisinde çağdaş sanata yeterince yer verilmediğini ancak program içerisinde uygulanabileceğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan 10 kişi günümüz çağdaş sanatçılarının üretimleri ile öğrenciler arasında diyalog oluşturmak adına karşılaşmalara fırsat tanımının önemine inandıklarını belirtmişler, 9 görsel sanatlar öğretmeni de postmodern sanat anlayışı içinde olan yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinden sadece 1 kişi günümüz çağdaş sanatçılarından Ömer Uluç'u örnek olarak vermiştir.

Bu çalışma dahilinde yapılan görüşmelerden elde edilen veriler sonucunda, katılımcıların modernist anlayış içerisinde kaldıkları, buna bağlı olarak bilinen sanatçılara (Pablo Picasso, Vincent Van Gogh, Henri Matisse, Salvador Dali, Leonardo Da Vinci, Claude Monet, , Johannes Vermeer, Wassily Kandinsky, Bedri Rahmi Eyüpoğlu) yer verdikleri görülmektedir. Katılımcılardan edinilen bu bilgilere göre, görsel sanatlar dersi kapsamında verilen sanat eğitiminde ortalama olarak yüzyıllık bir geriden gelme söz konusudur. Bu araştırmayı destekler biçimde İnci Bulut (2014, s. 126) “21. Yüzyılda Yeni Teknolojilerin Yarattığı Sanat Anlayışları ve Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Eğitim Programlarındaki Yeri” isimli makalesinde çağdaş sanat anlayışının batıda 1960'lar itibariyle ortaya çıkarak yaygınlaşmasına rağmen, Türkiye'de 1990'lı yıllarda ancak kendini göstermeye başladığını belirtmiştir. Resim-İş Eğitimi bölümlerinde uygulanan programlara bakıldığında 1993 yılında önemli değişiklikler yapıldığını görmek mümkündür. 1994 yılı itibariyle değişen program incelendiğinde ise 4. sınıfın birinci ve ikinci yarıyılında çağdaş sanat dersinin programa girmiş olduğu görülmektedir.

Bulut, günümüz sanat eğitiminin sadece sanat yapmak için değil, hayatın her alanında farklı düşünebilme yetilerinin kazanılabilmesi ve yaratıcılığın geliştirilebilmesi için üzerinde önemle durulan bir alan haline geldiğini belirtmiş, 2000'li yıllarla birlikte sanat eğitimi alanında Türkçe yayınların sayının artmasının, görsel sanatlar alanındaki noksanlıkların giderilmesine büyük fayda sağladığı görüşündedir. Bulut, son zamanlarda bir şeyi yalnızca aldığı biçim veya kullandığı ortam temelinde sanat olarak tanımlamanın güçleştiğini, sanat eğitimcilerinin çağdaş sanatı zorlayıcı bulduklarını ve aynı şekilde günümüz sanatının anlaşılmasının zor bir alan olması nedeniyle bu alana yönelik çeşitli çalışmalar yapılmasının gerekliliğini dile getirdiklerini belirtmiştir (Bulut 2014, s. 119-124-127).

Bulut'un (2014, s. 127) makalesinde de belirttiği gibi sanat eğitimcilerinin, sanat eğitiminin günümüz sanatının değişen yapısına uyum sağlaması gerektiği, çocukların ve gençlerin bilinçli olarak çağdaş sanat alanı içinde nasıl yorum yapacaklarının öğretilmesinin gerekliliği savunulmaktadır. Bulut, sanat eğitimcilerinin 21. yüzyılda hala geleneksel yöntemlerle eğitim öğretim almalarının doğru olmayacağını savunmaktadır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın analiz kısmında elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Kuramsal kısım ile analiz kısmında elde edilen sonuçlar ilişkilendirilmeye çalışılmıştır.

Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Sonuçlar

Tokat İl örneği görsel sanatlar öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun 35 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Görsel sanatlar öğretmenlerinden, 37 yaş ve üzeri olanların farklı araç gereç ve teknik kullanımına daha çok özen gösterdikleri söylenebilir. Çağdaş sanata yönelik etkinlikleri, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla daha fazla uygulama eğiliminde oldukları görülmektedir.

Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Kullandıkları Araç Gereç ve Materyal Seçimine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinin genel olarak kolay ulaşılabilir ve görsel sanatlar dersi için temel eğitimi verebilecekleri malzemeleri tercih ettikleri saptanmıştır. Katılımcıların tamamının derslerinde kuru boya, sulu boya ve pastel boya kullandıkları görülmüştür. Bazı katılımcılar bu malzemeler dışında derslerinde guaj boya, keçeli kalemler ve atık malzemelere yer verdiklerini de belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çok azının ise derslerinde farklı malzeme ve teknikleri tercih ettikleri söylenebilir.

Katılımcıların, öğrencilerin sosyo ekonomik durumu nedeniyle malzeme sıkıntısı yaşadıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Yine bu katılımcıların bir çoğu materyal seçiminde karşılaştıkları olumsuzlukları malzeme kalitesinin düşüklüğü, öğrencilerin sosyo ekonomik durumlarının yetersizliğinden dolayı malzemeleri temin edememesi olarak belirttikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun araç gereç seçimi yaparken kullandıkları teknikleri resimsel bir ifade aracı olarak tanımladıkları, öğretmenlerden bir kısmının ise resim anlatısını önceleyen plastik öge olarak tanımladıkları görülmüştür.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun derslerindeki teknik seçiminde öğrencilerin hazırbulunuşluğunun ve çevresel şartların önemli olduğunu belirttikleri görülmektedir. Katılımcıların tamamına yakını grup çalışmasına imkan veren sanatsal ifade araçlarını derslerinde kullandıklarını, malzeme getiremeyen öğrencilere de grup çalışmaları dahilinde yer verdiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Bazı katılımcılar ise sınıf içerisinde pasif kalan öğrencileri çekebilmek açısından grup çalışmalarını etkili bulduklarını belirtmişlerdir. Grup çalışmasını tercih etmeyip (1 kişi) bireysel çalışma yaptırdıklarını belirten katılımcılar da görülmektedir.

Katılımcıların tamamına yakını sınıf içerisinde yapılabilecek türden çalışmaları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların bir çoğunun güncel teknik ve malzeme olarak akıllı tahta kullanımına yer verdiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinin ifadelerinden de anlaşıldığı üzere derslerinde alternatif yöntemlere çok fazla başvurmadıkları saptanmıştır.

Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenleri, öğrencilerin yaş grubu açısından teknoloji ile fazla ilgili olduklarını düşünmelerine rağmen dersleri kapsamında dijital teknolojiyi çok kullanmadıklarını, aktif olarak akıllı tahta kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Derslerinde Çağdaş Sanat Yaklaşımlarını Kullanım Durumlarına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan görsel sanatlar öğretmenlerinin sorulara verdikleri cevaplardan anlaşıldığı üzere, katılımcıların büyük çoğunluğunun derslerinde çağdaş sanata yönelik çalışmalar yaptırmadıkları görülmüştür. Katılımcıların bazılarının ise çağdaş sanata yönelik uygulama olarak derslerinde asamblaje yer verdiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcılardan bazıları görsel sanatlar dersi programında çağdaş sanat yaklaşımlarına yeterince yer verilmediğini ancak program içerisinden uygulanabileceğini belirtirken, bazı katılımcılar program içerisinde yeterince yer verilmediği görüşündedirler.

Katılımcıların bazıları derslerinde günümüz çağdaş sanatçılara ve eserlerinin tanıtımına yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Ancak görüşmeler sonucunda elde edilen verilere bakıldığında, görsel sanatlar öğretmenlerinin rönesanstan başlayarak modern

döneme kadar uzanan ve bu yüzyıllarda yaşamış, döneminin çağdaşı olan sanatçılara yer verdikleri görülmektedir.

Yapılan bu çalışmanın sonucunda görülmüştür ki günümüz sanatını tanımlayan postmodern durumun, görsel sanatlar dersine dahil olabilmesi ve bu dersin içeriğinde uygulanabilmesi için öncelikle sanat eğitimcilerine ulaşabilmesi gerekmektedir. Bu dersi veren sanat eğitimcilerinin, günümüz çağdaş sanat çalışmalarını yerinde görme imkanları olmasa bile medya aracılığıyla takip edebilmesi mümkündür. Bu bağlamda sanat eğitimcilerinin de sanatın değişen yapısına uyum sağlamaları ve 21. yüzyıl sanatına dersleri kapsamında yer vermeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak, görsel sanatlar dersi kapsamında çağdaş (güncel) sanatın sunduğu olanaklar olan yeni mediumların derslerde ne derece kullanıldığının tespiti varolan kullanımı bir ileriye taşımak ya da paylaşımları arttırmak açısından önemlidir. Dolayısıyla bu araştırmanın sonucunda da ortaya çıkan Tokat İl merkezi örneğinde sanat eğitimcilerinin kuramsal olarak eksik olduklarıdır. Günümüz Türkiye'sinde sanat eğitiminin yerelden hareketle ve global dünyaya ayak uyduran çağın temsilcisi sanat tüketicileri ve üreticiler yaratmak bakımından gereklidir.

Bu çalışma sonucunda Bulut'un makalesinde de belirtildiği gibi görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarında, çağdaş sanat ders saatinin yetersizliği ve bir dönem verilmesi, ortaokul ve liselerde görsel sanatlar dersinde verilen sanat eğitiminin daha kapsamlı hale getirilerek çağdaş sanata yönelik teorik bilgilerin yanı sıra uygulamaların da yaptırılması, görsel sanatlar öğretmenlerinin günceli takip ederek günümüz sanatı hakkında daha çok bilgi sahibi olması ve gerekirse bu konu üzerine hizmet içi eğitim verilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Antmen, A. (2016). *20. yüzyıl batı sanatında akımlar*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Akarsu, P. (2010). *Sürrealizm ve rüya*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, N. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2(2), 60-71.
- Altinkurt, L. (2005). Türkiye’de sanat eğitiminin gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 125-136.
- Artun, A. ve Öрге N. (2013). *Çağdaş sanat nedir?*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Apa, M. (2007). Daniel Buren. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 1-14.
- Appignanesi, R. ve Garratt, C. (1998). *Postmodernizm yeni başlayanlar için*. İstanbul: Milliyet Yay.
- Aykut, A. (2018). *Estetik paradigmalar ışığında sanat ve eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aypay, A. (2011). Epistemolojik inançlar ölçeğinin Türkiye uyarlaması ve öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 1-15.
- Baudelaire, C. (2014). *Modern hayatın ressamı*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erkayhan, Ş. ve Belgesay, M. (2014). Teknoloji ve sanatın etkileşimi: Yeni medya sanatı Türkiye’de güncel durum ve öneriler. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (14), 45-62.
- Bilirdönmez, K. ve Karabulut, N. (2016). Sanat eğitimi süreç ve kuramları. *Ekev Akademi Dergisi*, 65(20), 343-355.
- Bulut, İ. (2014). 21. yüzyılda yeni teknolojilerin yarattığı sanat anlayışları ve görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren kurumların eğitim programlarındaki yeri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 117-132.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Boynukalın, A. R. (2017). Çağdaş sanatta doğanın metaforik dönüşümü. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(32), 1319-1335.
- Can, Şahmaran, G. (2017). Postmodern süreçte eklektisizm olgusu ve David Salle. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (56), 239-248.
- Carroll, N. (2016). *Sanat felsefesi çağdaş bir giriş*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Çeken, B., Akengin, G. ve Arslan, A. A. (2017). Sanatsal bir başkaldırı olarak Dada. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 10(20), 45-53.

- Danto, C. A. (2014). *Sanatın sonundan sonra*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Danto, C. A. (2015). *Sanat nedir?*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Eker, M. ve Seylan, A. (2006). Kavramsal sanat fenomenolojisi ve sanat eğitime yansımaları: Postmodern sanat eğitime doğru. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 120-126.
- Erden. O. (2012). Peki bugün güncel sanat?. *Genç Sanat Dergisi* 201.
- Fırıncı, M. (2012). Postmodern süreçte sanatın değişen anlamı. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 10(1), 25-38.
- Güney, E. (2014). *Dijital görsel kültür ve yeni medya ekseninde sanatın değişen rolü*. Yayımlanmamış doktora tezi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Harvey, D. (2014). *Postmodernliğin durumu*. İstanbul: Metis Yayınları.
- İrmak, E. (2015). Güncel sanatta medyum: Kuramsal bir değerlendirme. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(1), 137-146.
- Kahraman, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(14) 221-240. DOI: 10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091510
- Kaprol, T. (2016). Geçmişten günümüze yeni medya ve Türkiye'deki yansımaları. <http://www.artfulliving.com.tr/sanat/gecmisten-gunumuze-yeni-medya-ve-turkiyedeki-yansimalari-i-6667> adresinden alınmıştır.
- Karabaş, P. A. ve Güdür, A. (2016). Neo Plastisizm akımı kapsamında De Stijl hareketi ve Piet Mondrian. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 2(2), 330-339.
- Karabaş, P. A. ve İşleyen, F. (2016). Performans sanatının doğuşu ve günümüze yansımaları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 2(2), 340-350.
- Karabaş, A. P. ve Polat, A. (2016). Yükselişi ve öncü sanatçılarıyla Soyut Dışavurumculuk. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(4), 37-52.
- Karataş, T. (2011). Ansiklopedik edebiyat terimleri sözlüğü. İstanbul: Sütun Yayınları.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kavrakoğlu, F. (2014a). Çağdaş sanata varış eat art. <https://kavrakoglu.com/cagdas-sanata-varis-108-eat-art> adresinden alınmıştır.
- Kavrakoğlu, (2014b). Çağdaş sanata varış modernizm1. <https://kavrakoglu.com/cagdas-sanata-varis-61-modernizm1/> adresinden alınmıştır.

- Kavrakoğlu, F.(2015a). Çağdaş sanata varış arte povera. <http://blog.kavrakoglu.com/cagdas-sanata-varis-189-arte-povera/> adresinden alınmıştır.
- Kavrakoğlu, F. (2015b). Sanatta zaman kavramı süreç sanatı. <https://kavrakoglu.com/cagdas-sanata-varis-187-sanatta-zaman-kavrami-surec-sanati/> adresinden alınmıştır.
- Kavrakoğlu, F. (2016a). Video sanat 1. <http://blog.kavrakoglu.com/tag/nam-june-paik> adresinden alınmıştır.
- Kavrakoğlu, F. (2016b). Fotogerçekçilik hiperrealizm 1. <https://kavrakoglu.com/cagdas-sanata-varis-204-fotogercekcilik-hiperrealizm-1> adresinden alınmıştır.
- Kaya, Y. (2017). Güncel sanatta yeni bir yaklaşım olarak “Melezlik”. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (20), 165-182.
- Keser, N. (2009). Sanat sözlüğü. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Little, S. (2016). ...İZMLER sanatı anlamak, İstanbul: Yem Yayın.
- Mamur, N. (2017). Ekolojik sanat: Çevre eğitimi ile sanatın kesişme noktası. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1000-1016.
- Oğuz, A. ve Akhun, B. (2015). İki ulusal programın karşılaştırılmasıyla ilgili bir araştırma: 1992 Resim-İş ve 2006 görsel sanatlar programları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 207-218.
- O’Doherty, B. (2013). *Beyaz küpün içinde*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Öğüt, Ç. G. (2008). *Popüler kültürün toplumsal etkileri ve Pop Sanat*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Ötgün, C. (1995). Pop sanat ve Andy Warhol. *Yelken Dergisi*, (5), 78-92.
- Ötgün, C. (2008). Sanat yapıtına yaklaşım biçimleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 159-178.
- Read, H. (2014). *Sanatın anlamı*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Saehrendt, C. ve Kittl, T. Steen. (2014). *Bunu ben de yaparım!*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Seferoğlu, S. S. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Sürmeli, K. (2012). Dada hareketinden kavramsal sanata. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(6), 337-345.
- Süzen, H. N. (2010). Sanata disiplinlerarası bir yaklaşım: Enstalasyon sanatı ve Genco Gülan örnekleme. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(6), 147-162.
- Şahin, H. (2012). Postmodern sanat. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 1(5), 90-111.
- Şahin, H. (2011). *Postmodern sanatta eklektik nesnelere*. Yayımlanmamış doktora tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Şahmaran, G. (2006). *Postmodern dönem sanatında şiddet ve ironi kavramlarının yarattığı şizofrenik açılım*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Tarakçıoğlu, İ. (2011). Çağdaş resim sanatı. <http://www.incitarakcioglu.com/konferanslar/sanat-akinlari-2011/> adresinden alınmıştır.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Vangölü, Y. B. (2016). Geçmişten günümüze Gerçeküstücülük/Surrealism: Past and present. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 871-883.
- Yanık, H. (2016). Yapısöküm üzerine birkaç not. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 91-98.
- Yorgancıoğlu, P. E. (2015). Alternatif bir sanat arayışı: Happening (Oluşum). *Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 28, 77-94.
- Yurderi, M. M. (2018). Geçmişten günümüze TRT televizyon yayıncılığında sanatın yeri ve çağdaş sanatın medyayla bağ kurabilme ihtimali. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(58), 407-413.
- Whitham, G. ve Poole, G. (2018). *Çağdaş sanatı anlamak*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- İstanbulsanatevi (2017). Dadaizm sanat akımı ve temsilcileri. <https://www.istanbul-sanatevi.com/resim-ekolleri/dadaizm-sanat-akimi-ve-temsilcileri> adresinden alınmıştır.

EKLER**Ek 1. Görüşülenlere Ait Kimlik Bilgileri**

KGSÖ1: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 11 Yıl.

KGSÖ2: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 20 Yıl.

KGSÖ3: Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 1 Yıl.

KGSÖ4: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 12 Yıl.

KGSÖ5: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 21 Yıl.

KGSÖ6: Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 4 Yıl.

EGSÖ1: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 8 Yıl.

EGSÖ2: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 22 Yıl.

EGSÖ3: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 10 Yıl.

EGSÖ4: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 30 Yıl.

EGSÖ5: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Mezunu. Öğretmenlikteki Kıdemi 20 Yıl.

Ek 2. Görüşme Formu

Araştırmanın amacı: Bu araştırmanın amacı görsel sanatlar öğretmenlerinin çağdaş sanat yaklaşımlarını derslerinde kullanım durumlarını belirlemektir.

Okul :

Tarih : / / 2019

Saat : /

GİRİŞ

Merhaba ben Zeynep Tuba Çakır. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. Görsel sanatlar öğretmenlerinin çağdaş sanat yaklaşımlarını derslerinde kullanım durumları üzerine bir araştırma yapıyorum. Görsel sanatlar dersi öğretim programı içeriğine yönelik bu yaklaşımların kullanım durumlarını belirlemede sizin görüşlerinizin önemli olduğunu düşünüyorum. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Görüşmemize başlamadan önce görüşme süresinde söyleyeceklerinizin tümünün tarafıma gizli tutulacağını, araştırmacılar dışında kimsenin bilmeyeceğini, görüştüğüm bireylerin isimlerini rapora yansıtmayacağımı belirtmek isterim.

Bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

Bu görüşmenin yaklaşık 1 saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

I. BÖLÜM - KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyet

Yaş

Öğretmenlikteki Kıdem

Alan içi - Alan dışı

Mezun olunan üniversite ve fakülte

II. BÖLÜM - GÖRÜŞME SORULARI

1. Görsel Sanatlar dersinde kullandığınız araç gereç ve materyaller nelerdir?
 1. Araç gereç ve materyal seçiminde karşılaştığınız olumlu ya da olumsuz durumlar nelerdir?
 2. Araç ve gereç seçimini yaparken kullandığınız teknikleri resimsel bir ifade aracı olarak mı (yağlıboya resim, suluboya resim vb.) yoksa resim anlatısını önceleyen plastik öge olarak mı tanımlıyorsunuz? Neden?
2. Görsel Sanatlar dersinde hangi teknikleri kullanıyorsunuz?
 1. Bu teknikleri seçerken öğrencinin hazırbulunuşluğunu ve çevresel şartların etkisini yorumlar mısınız?
 2. Grup çalışmalarına imkan veren sanatsal ifade araçlarını derslerinizde uyguluyor musunuz? Performans sanatı, arazi sanatı, ekolojik sanat vb. gibi çağdaş sanat yaklaşımlarını teknik olanaksızlıkların yerine geçirecek şekilde kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Ders içeriğinizle ilgili olarak güncel teknik ve malzemelerin kullanımına nasıl yer veriyorsunuz?
 1. Ne tip uygulamalar yaptırıyorsunuz?
4. Derslerinizde dijital teknoloji ile ilgili nasıl çalışmalar yaptırıyorsunuz?
 1. Çağın gerçekliği olarak öğrencilerinizin yaş grubu açısından teknoloji ile ilişkisinin nasıl tanımlarsınız?
 2. Teknoloji ve görsel sanatlar arasında nasıl bir bağ kuruyorsunuz ?
5. Çağdaş sanata yönelik nasıl çalışmalar yaptırıyorsunuz?
 1. Çağdaş sanatı günümüzü yansıtan sanat anlayışı olarak tanımlarsak, bu yaklaşıma günümüz görsel sanatlar dersi programında yeterince yer verildiğini düşünüyor musunuz? Neden?

6. Dersinizde günümüz çağdaş sanatçılarına ve eserlerinin tanıtımına yer veriyor musunuz?
 1. Kimlere yer veriyorsunuz?
 2. Neden bu sanatçılara yer veriyorsunuz?

7. Günümüz çağdaş sanatçılarının üretimleriyle öğrenciler arasında bir diyalog oluşturmak adına karşılaşmalara fırsat tanımanın önemine inanıyor musunuz? Neden?
 1. Öğrencilere nasıl uygulamalar yaptırıyorsunuz?

8. Postmodern sanat anlayışının içinde olan parodi, pastiş, temellük, çift kodlama, ironi, eğretileme, çoğulculuk, insansızlaştırma, yapıçözücülük, melezleştirme gibi yöntemlerin hangilerini kullanıyorsunuz?
 1. Neden bu yöntemleri kullanıyorsunuz?

9. Görsel sanatlar dersine yönelik tespit ettiğiniz öneri veya eleştirileriniz var mı, varsa paylaşmak ister misiniz?

Teşekkür ederim.

Ek 3. İzin Belgeleri

Evrak Tarih ve Sayısı: 03/04/2019-E.18719

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı :56314351-044/
Konu :Tanık TEKİN, Zeynep Tuba
ÇAKIR, Turan ARSLAN
(Anketler)

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) Enstitü Sekreterliği; 27/02/2019 Tarihli, 11842 sayılı yazı.
b) Enstitü Sekreterliği; 05/03/2019 Tarihli, 12883 sayılı yazı.
c) Enstitü Sekreterliği; 18/03/2019 Tarihli, 15833 sayılı yazı.
d) Strateji Geliştirme Bölümü, 01/04/2019 tarihli ve 6604090 sayılı yazı.

İlgi "a", ilgi "b" ve ilgi "c" yazılarınız Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne iletilmiş olup, konu hakkındaki cevabi ilgi "d" yazı ilişikte gönderilmiştir.
Bilgi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. İsa GÖKÇE
Rektör Yardımcısı

EK :
İlgi "d" yazı

Tarih ve Sayı: 02/04/2019-9654

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27001677-44-E.6604090
Konu : Araştırma İzni

01.04.2019

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) 27/02/2019 tarih ve 56314351-044-3105 sayılı yazınız.
b) 19/03/2019 tarih ve 56314351-044-4250 sayılı yazınız.
c) 05/03/2019 tarih ve 71584433-044-12883 sayılı yazınız.

Aşağı listede isimleri belirtilen Üniversitenizin Yüksek Lisans öğrencilerine ait araştırma izni Müdürlüğümüz İnceleme Komisyonu tarafından incelenmiş, söz konusu araştırmanın yapılmasında herhangi bir sakınca olmayacağı kanaatine varılmış olup, konu ile ilgili Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Murat KÜÇÜKALİ
İl Millî Eğitim Müdürü

Adı Soyadı	Görevi	Okulu/Bölümü
Tarik TEKİN	Yüksek Lisans Öğrencisi	GOP Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi
Turan ARSLAN	Yüksek Lisans Öğrencisi	GOP Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Terkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Zeynep Tuba ÇAKIR	Yüksek Lisans Öğrencisi	GOP Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitimi Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Ek : Valilik Onayı (3 Sayfa)

Görevli Elektronik İmza
Akh İsmailoğlu
02.04.2019
Akh

Adres: GOP Bulvarı 60100 Tokat/Merkez
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: stratejiselistir@meb.gov.tr

Bilgi için: Adnan YUCE Memur
Tel: 0 (356) 214 10 17
Faks: 0 (356) 214 11 86

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden: b57a-3a4f-39c9-9281-e8f6 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 27001677-44-E.6557362
Konu : Araştırma İzni Verilmesi

31/03/2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) 09/10/2014 tarihli ve 27001677/600/4437181 sayılı Valilik Makam Onayı.
c) Araştırma İzinleri İnceleme Komisyonunun .../03/2019 tarihli tutanağı.
d) Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 05/03/2019 tarih ve 3460 sayılı yazısı.

Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nin ilgi (d) talebi gereği Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Zeynep Tuba ÇAKIR 20.03.2019-20.04.2019 tarihleri arasında Tokat Merkez ekli listede belirtilen ortaokullarda Görsel Sanatlar öğretmenlerine yönelik "Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Çağdaş Sanat Yaklaşımlarını Derslerinde Kullanım Durumlarını Belirlemek" ile ilgili ölçek uygulaması konusunda hazırlanmış olduğu bilimsel amaçlı anket çalışmasını uygulamak istemektedir.

Söz konusu bilimsel amaçlı çalışmanın belirtilen tarihlerde uygulama yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'unuza arz ederim.

Murat KÜÇÜKALİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
31/03/2019

Mehmet Suphi KÜSBECİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

- Ek:
1-Tutanak
2-Anket
3-Tez Çalışması Araştırma İzni Onay Formu
4-Uygulama Yapılacak Okulların Listesi
4-GOP Üniv.Rektörlüğü yazısı

Adres: GOP Bulvarı 60100 Tokat Merkez
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: stratejigelistirme@meb.gov.tr

Bilgi için, Adanmış YÜCE Memur
Tel: 0 (356) 214 10 17
Faks: 0 (356) 214 11 86

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden: fc71-6fbd-3e05-982a-c841 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 4. Özgeçmiş

Adı Soyadı	Zeynep Tuba ÇAKIR
Kişisel Bilgiler	Uyruğu: T.C. Doğum Tarihi ve Yeri: 08.06.1987 / Turhal
İletişim Bilgileri	Tel: 0 549 258 06 60 E-posta: zeyneptubacakir@hotmail.com
Öğrenim Bilgileri	Lise: 2001–2005 Tokat Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Lisans: 2005–2009 Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim İş Öğretmenliği Yüksek Lisans: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Yüksek Lisans Programı
İş Deneyimi	2012–2013: Pinotti İç Mimari Tasarım Uygulama Proje Sorumlusu 2014–2016: GOP Okulları Kardelenler Eğitim Kurumları Görsel Sanatlar Öğretmeni 2017–2018: TED Tokat Koleji Görsel Sanatlar Öğretmeni